زمانی گێڕانەوە، ترازان لە وەهم و هێژمۆنی… کاوان محەمەدپوور

زمانی گێڕانەوە، ترازان لە وەهم و هێژمۆنی

"کورتەیەک لەسەر شانۆنامەنووسیی کوردی"

هێرتا مولەر لە چیرۆکی (بەڵێنی دیدەنییەکە)(1997) دەڵێت: "هەندێ شت کێشەیان نییە، تاکوو تۆ دەست دەکەی بە ئاخافتن لەبارەیانەوە". ڕەنگە هەر کات ئێمە بیر لە هونەری کوردی بە عام و بە تایبەت - شانۆی کوردی- دەکەیەوە زیاتر مانای ئەم ڕستەی مولەرمان بۆ ڕوون دەبێتەوە. بیرکردنەوە لە چییەتی شانۆی کوردی بە هۆگەلی جیاواز هەمیشە وەکوو گرفتێکی سەرەکی بۆمان دەردەکەوێت. ئەم گرفتە هەر لە سەرەتای پرسیارکە زەق دەبێتەوە. نەبوونی هیچ بنەما یەکی فەلسەفی و پاڵپشتێکی زانستی لە ئارگیومنتەکانی کورد و لە سەرێکیشەوە، نەبوونی ئارشیوگەلێک لە شانۆگەری کوردی، کە توێژەر و ڕەخنەگر، لانیکەم بە خوێندنەوە و هەڵسەنگاندنی، بتوانێت ئیماژی ئەم هونەرە لای کورد بە جیهانەوە بدۆزێتەوە، تەنیا لە کێشە سەرەکییەکانی و□لامدانەوە بەو پرسیارەیە. لە درێژەی دەستەویەخەبوون لەگەڵ ئەم پرسیارە، ئەمجا خودی گرفتی (زمان) زەق دەبێتەوە، ئایا تەنیا نووسینی شانۆنامە بە کوردی، شانۆی کوردییە؟ تەنانەت ئەگەر هیچ چەمک و ئایدیایەکی کوردیشی تێدا نەبێت؟

بەڵام بەم هەمووی ک□شە و گرفتە کە ڕووبەرووی ئەم پرسیارە دەبێتەوە، کاتێک پرسیارەکەی وەگڕدەخەین، ناچار دەبین چەمکێک وەکوو بنەما بگرین و لە تاوتوێی ئەم چەمکە، مەودا و دەرەتانێک ب□ و□لامدانەی ئەم پرسیارە بدۆزینەوە، ڕەنگە خودی پرۆسەی تاوتوێ کردن لە ئاکامدا ئەوەشمان بۆ دەربخات کە تاکوو ئێستا ئێمە چەندە بە هەڵەداچووین و خودی پرسیار لە شانۆ بەم شێوە نایب□ت و ئێمە کێشەکەلی زانستی و مێتۆدۆلۆژیکمان لەگەڵ شێوەی پرسیار لە شانۆ هەیە. لە هەر ڕووەوە دەستنیشان کردنی چەمکێک بۆ بیرکردنەوە یەکەم هەنگاو بۆ دۆزینەوەکانە؛ چ دۆزینەوەی وڵامێک بۆ دیاری کردنی چوارچ□و□ی شانۆی کوردی و چ دەرخستنی هەڵە تێۆریەکانی خۆمان.

من لەو وتارە کورتەدا (زمان) وەکوو چەمکی بنەڕەتیی گێرانەوە

ڕەچاو دەگرم و لە پێناو زماندا هەوڵ دەدەم دەلاقەیەک بۆ بیرکردنەوە لە مانای شانۆی کوردی یان بە گشتی هونەری گێڕانەوەی کوردی بدۆزمەوە. جەختی ئەم وتارە لە سەر (زمانی گێڕانەوە)یە و مەبەست لە زمان لێڕەدا (زمانی ئاخافتنی ڕۆژانە) نییە، زمانی گێڕانەوە، زمانێکە کە ئێمە لە سیستەمی گێڕانەوەدا بە کاری دێنین. ئەم زمانە بە پێی سیستەمی زاڵی گێڕانەوە خۆی هەڵگری چەندین چەمک و لق و پۆیە کە لە زاتیاندا تەکنیک و فۆرمی بەکار هێنانی زمان دیاری دەکەن. دیارە لە کاتی گێڕانەوەدا، نووسەر یان بێژەر بۆ بەیانی چیرۆکی خۆی کەڵک لە کەرەستەگەلێکی تایبەت دەگرێت، چۆنیەتی بە کارهێنانی ئەم کەرەستەیە خۆی لە خۆیدا فەزایەکی تایبەت لە چیرۆک و زمان دەخولقێنێت کە ڕەنگە تەنیا لای ئەم نووسەر/بێژەرە دەست کەوێت. زمانی ڕۆژەزار، هەمیشە تێکەڵاوی سیستەمی سەپێندراوی بیری -هزرییە کە پشت ئەستوور بە ئایدیۆلۆژییەکی تایبەتە، لە لایەکی ترەوە زارەکی بوونی ناخافتنی ڕۆژانە بە هۆی نەبوونی (دەق) و کارکردی نەستی بەکۆمەڵ لە مێشکی هەر مرۆڤێکدا، باشترین شوێنە بۆ کارتێکەری ئایدیۆلۆژی و هێژمۆنی زاڵ. هەر بۆیە ئەم زمانە (واتە زمانی ڕۆژەزار) بە بێ پاڵپشتی زمانی بەدەقکراو (جەستەمەند)، کە وێنای زیاتر لە (زمانی گێڕانەوە)دا دەبینێتەوە ناتوانێت گوشار و هێژمۆنی زاڵ تاوتوێ بکات و دەرەتانێکی هزری بۆ بدۆزێتەوە،

کۆستیکا براداتان، پسپۆری فەلسەفەی ئاکسفۆرد، لە وتارێکدا لەسەر بەرهەمەکانی هێرتا مولەر، دەڵێت: “زمان وەك هەوا وایە؛ تەنیا کاتێ پیس ببێ، تۆ تێدەگەی چەندە گرنگە”. مەبەست لە (پیسی زمان) لە بۆچوونی براداتان، ئالوودەبوونی زمان بە دژە حەقیقەتەکانە، واتە زمان جیا لەوەی دەتوانێت دژ بە سیستەمی تۆتالیتار بوەستێت، لە هەمان کاتیشدا توانستی ئەوەی هەیە بە پێچەوانە بێتەوە و لە خزمەت بەرژەوەندیی سیستەمی دژە حەقیەقەتدا بێت. ڕۆڵان بارت لەم بارەوە دەڵێت: “زمان ڕواڵەتێکی فاشیستی هەیە، شکاندنی ئەم ڕواڵەتە و دۆزینەوەی مەودایەک بۆ دەربازبوونی زمان لە فاشیزم، تەنیا بە گێڕانەوە دەکرێت”. ل□ر□دا گێڕانەوە (Narration) هەمان -بەپێچەوانە کردنی زمانە-، واتە سیستەمی سەپێندراو خۆی زمانێکی تایبەت بە مانایەکی تایبەت، بەرهەم دێنت کە لە پرۆسەی ئاخافتن و بەکار هێنان وەکوو هێژمۆنیای زاڵ گشت مانا و چەمکەکان دەباتە ژێر ڕکێفی خۆیەوە، لێرەدا گێڕانەوە- کە همیشە گێڕانەوەی شتێکە- لە هەوڵی ختۆکەدانی هێژمۆنیای زاڵە. شەری دەستەویەخەی -گێڕانەوە و هێژمۆنی زاڵ- لانیکەم یەک چەمک بۆ ئێمە ڕوون دەکاتەوە: ئەویش

جیاوازی بیرکردنەوەی (من گێڕەوەر) و سیستەمی بە هەژمەنیکەری زمانە. کەواتە -پیسی زمان- تەم و [illegible] بوونی حەقیقەتە، بە زمانەکیتر، پیسی زمان، پێشگری لە وەدەرخستن و وەگەخستنی منی گێڕەوەر. زمانی گێڕانەوە بە شێوەی ناراستەوخۆ -هەندێ جاریش ڕاستەوخۆ- فەزای بیر و هەست و ئارگیومنت تا ڕادەیەکی بەرچاو زەق دەکاتەوە، تەنانەت ئەگەر بەو زمانە لە چەمکێک بدوێت کە هیچ پەیوەندی بە ژین ـ جیهانەوە نەبێت. بۆ نموونە کاتێک زمانی کوردی بە گێڕانەوە- لێرەدا جەخت لەسەر گێڕانەوەیە، نە زمانی ئاسایی ئاخافتن- بەکار دێنین بە شێوەی نەستەکی دەکەوینە ناو بازنەیەکی بیری و هزری لە فامستی ئەمەی کورد بۆ (جیهان، مرۆڤ و بوون).
تەنانەت ئەگەرچی منی کورد ئەزموونێک کە کامڵ و سامەئێل بەکەت، پاش چەند سەد ساڵ فەلسەفە و ئەندێشە هەیانبووە، نیمە، بەڵام کاتێک منی کورد بە فەزای زمانی گێڕانەوەی کوردی لەگەڵ ئەم نووسەرانە بەرەوروو دەبمەوە، ئەوە دیسانەکە دەرکی منی کورد- تەنیا منی کورد- لەو نووسەرانە و کەشەکانیان بەرجەستە دەکاتەوە. کەواتە لێرەدا بە کارهێنانی زمانی گێڕانەوەی کوردی نە تەنیا جیاوازی دەرک و فامی من لە جیهان بە عام و لە هونەر بە تایبەتی زەق دەکاتەوە، بەڵکوو دەرەتانەکی تەکنیکیش بە من دەخولقێنێت. چەنیەتی بە کارهێنانی ئەم تەکنیکە لە کاتی گێڕانەوەی بەردەوامدا بە باشترین شێوە خۆی وەدەردەخات، بۆ نموونە لە شانۆدا جەخت کردن لەسەر مانایەکی تایبەت و نیشاندانی ئەم مانایە بە بەردەنگ پەیوەستی بە داشتنەکی تایبەتیش هەیە و ئەم داشتنە پەیوەستی بە کەرەستەی تایبەتەوە هەیە. بەم پێیە پرسیار لە زمانی گێڕانەوە دەکەوێتە پێش پرسیار لە هونەر/شانۆی کوردی. واتە زمانی گێڕانەوەی ئەمە چییە؟ کاتێک مرۆڤێکی کورد دەست بە گێڕانەوە دەکات، فەزای چیرۆکی چۆن دادەڕێژێت؟ و لە کەرەستەکانی گێڕانەوە چۆن سوود وەردەگرێت؟ بێگومان بە وەڵامدانەوەی ئەو پرسیارە دەبێت گشت دەقگەل و دەنگبێژیی کوردی کە شێوەیەک لە گێڕانەوەی پەوە دیارە، تاوتوێ بکرێن تا بتوانین ئارگیومێنتەکانی کورد بۆ جیهان و مرۆڤ و بوون بدۆزینەوە.

هەمیشە یەکێک لە گرفتەکانی شانۆنامەنووسی و شانۆگەری کوردی، کەوتنە ژێر ڕکێفی جیهانبینیی غەیری کورد بووە. هەڵبەت مەبەستی من لێرەدا نەک ڕوانینەکی ناسیۆنالیستی بەو پرسە، بەڵکوو ئاوردانەوە لە ژین ـ جیهانەکانە کە بە ئەوەی هیچ بڕیارەکی فەلسەفی لەسەر بێت، لەسەر جیهانی تاک بە تاکی مرۆڤەکان کاریگەری هەیە. یان بە واتایەکیتر لە ژێر ڕکێفبوونی جیهانی کوردی، بیر و

هەڵسەنگاندی جیهان لە لایەن مرۆڤی کورد بە سیستەم و هەژمەنیای زاڵە. بێگومان یەکێک لە هۆیەکانی ئەم ژێر ڕکێف کەوتنە، دەگەڕێتەوە سەر نەناسینی زمانی گێڕانەوەی کوردی. بۆ وێنە کاتێک لەگەڵ شانۆنامەیەک کە بەکوردی نووسراوە بەروڕوو دەبینەوە، لایەنەکانی ئەم باسەمان زیاتر بە لاوە ڕوون دەبێتەوە؛ تەنیا بە سەرنجدانی ڕاوێژی کاراکتەرەکان بۆمان دەردەکەوێت ئەم زمانە زمانی گێڕانەوە نییە و زیاتر وەکوو زمانی وتارنووسین و وتاربێژی دەچێت تا زمانێک کە خەریکە بۆ ئێمە چیرۆکێک دەگێڕێتەوە، ئەم گرفتە لە دەقی وەرگێڕدراو بە کوردی زیاتر بەرچاوە. نەبوونی دەرک و تاوتوێ لە چییەتی زمانی گێڕانەوە شانۆنووس بەرەو زمانێک دەبا کە نموونەکەی بە هیچ ڕوو لە گێڕانەوەدا ڕوو نادات و نایەتە هیچ خانەیەکی گێڕانەوەیی. ڕەنگە لە ڕواڵەتدا ڕاوێژی کاراکتەر وەکوو زمانی ڕۆژەزار بێت، بە پێی بۆچوونی گێڕانەوەناسی ئێمە کەموکوڕی بە هیچ چەشنێک بە ڕاوێژی چیرۆک ناگرێتەوە، بەڵکوو بەرزی ئاستی گێڕانەوەش دەگەیەنێت، زمانی گێڕانەوە شێوەیەک لە بەکارهێنانی ڕاوێژ و چەمک و نموونەی دەست نیشانکراو نییە، بەڵکوو لێرەدا، مەبەست سیستەمی گێڕانەوەیە کە لە کۆی گشتی چیرۆکدا پێک دێت، ئەم سیستەمە ڕوانگەی منی نووسەر بە جیهان و ماناکانی ڕوون دەکاتەوە.

ڕەنگە هەر بە هۆی نەناسینی زمانی گێڕانەوەیە کە ئێمە کاتێک شانۆیەک بە زمانی کوردیش دەخوێنینەوە، دیسانەکە ناتوانین ئارگیومنت و ئیماژەکانی مرۆڤی کوردی تێدا ببینینەوە، هەر بۆیە هەر کات باس لە شانۆی کوردی دەکرێت بە یەک و دوو بیر لە شانۆیەک دەکەینەوە کە یان خەریکی گێڕانەوەی بەیت و حەقایەتەکانی فۆلکلۆری کوردییە یان سەرقاڵی گێڕانەوەی کارەساتەکانی کوردە. واتە زیاتر خودی ناوەرۆک و بابەتی شانۆ بۆمان دەردەکەوێت تا چۆنییەتی بە کارهێنانی کەرەستەی گێڕانەوە و تەکنیک و فۆرمی نوێ کە لە ئاکامدا بیرو هزر بە نسبەتی جیهان و مرۆڤ و بوون ڕوون دەکاتەوە. بەم پێیە شانۆنووسی کورد حوکمی لەسەر دەکرێت کە (تۆ کاتێک شانۆی کوردیت نووسیوە کە تەنیا یەکێک لەم جیهانانەی کورد باس بکەی)!، کەواتە بەم دەرکە، باس کردن لە گرفت و کێشەکەلی ئەمڕۆی کۆمەڵگا یان ورووژاندنی باسێکی فیکری نایەتە خانەی شانۆی کوردی. ئەم بۆچوونە بە پێی گێڕانەوەناسی و زانستگەلی مرۆیی تا سەرئێسقان هەڵەیە، چونکە هەر کات من وەکوو کورد یان هەر نەتەوەیەکیتر بە زمانی گێڕانەوە – هەڵبەت بەو مەرجە کە من زانستم بە سەر زمانی گێڕانەوەدا هەبێت- بە شێوەی نەستەکی ئەو ڕوانینەم بە سەر جیهاندا زاڵ دەکەم؛ ڕوانگەیەک کە لە ژیانی ژیندراومدا سەرچاوەی گرتووە. تەنانەت بە ڕوانگەیەکی پۆست کۆلۆنیالەوە، ئەگەر نووسەرێک لە

زمانی چیرۆک و نووسینەوەی خەریکی وێناکردنی جیهانی ئەویتریش بێت، دیسانەکە شێوەیەک کە جیهانی خۆی وێنا دەکا، ئەویش جیهانی کۆلۆنیال کراوی خۆیەتی، کەواتە بەردەوامبوون لە گێڕانەوەدایە کە توانستی ئەوەی پێدەدات لەم جیهانە کۆلۆنیالە بێتە دەر.

بە پێی بۆچوونەکانی سەرەوە، پێویستە ئەمە ئارشیوێک لە دەقگەل و دەنگبێژی/بەیت بێژیی کوردیمان هەبێت کە لە تاوتوێی ئەم دەقانە شێوە گێڕانەوەی کوردی تا ڕادەیەک دیاری کەین. ڕەنگە ئەم کارە کارێکی ئەستەم بێت، بەڵام بە مانای نەکران نییە. نموونەگەلی بەرچاومان لە چیرۆکی جیهانی و تەنانەت شانۆی جیهانی هەیە کە بە ئەوەی ناوی نووسەرەکەی بزانین تەنیا بە خوێندنەوە بۆمان دەردەکەوێت ئەم چیرۆکە هی فڵانە شوێنە. ڕیالیزمی سیحراویی ئەمریکای لاتین بە ساکاری لە ڕیالیزمی سیحراویی ئەڵمانیا جیا دەکرێتەوە. یان شانۆی ژاپۆن تەواو لە شانۆی بریتانیا جیاوازە. ئەم جیاوازییە لە تەواوی شێوەکانی گێڕانەوەدایە، لە سینەماوە بگرە تا ڕۆمان و نیگارکێشی.

(کاوان محەمەدپوور)

سەرچاوە: حەوتەنامەی سیروان

نەوەی نوێ و گوتاری کوردایەتیی … کامیار سابیر

ئەوەی یەکێتیی و گۆڕانی تووشی ئیفلیجبوون کرد، بە پلەی یەکەم، شەخسی یەکەمی حیزبەکان بوون کە حەزیان نەدەکرد کەس لە خۆیان باشتر، ناسراوتر و بەتواناتر بن. حەزیان دەکرد هەموو ئەوانەی بەدەوریانەوەن، لە ژێر کۆنترۆڵی خۆیاندا بن. هەردووکیشیان زادەی سوسیۆلۆجیا، ئەنترۆپۆلۆجیا و ئەتنۆگرافیای مێژوویەکی پڕ لە کارەساتی خوێناویی و کوردایەتییەکی موقیت، ڕەشەکیی، بێفیکر و بێ روئییە بوون. بێ پارتیی، وەرانەکە کەمتر دیارە، چونکە مەرجەعی خێزانیی، چەندین چەرخە، جێکەوت بووە. هاوکات، بە مردنی دواهەمین مەرجەعی کوردایەتیی، دۆخەکە بە ئاراستەیەکدا دەڕوات کە

لە دۆخی یەکێتیی و گۆڕان بچێ و دوو میلیاردێری سیاسیی کە پارە و ئیمکانییاتێکی زۆری ئابووریی و عەسکەرییان لەژێر دەستدایە، مەگەر هەر ئاشی نەزانی ئەم سیستەمە چەتەگەرییە، فاڵی بۆ بگرێتەوە کە چیی روودەدات؟

نەوەی نوێ-نن، بە یەک قائید و بە یەک سەرمایەدار، بە یەک مێنتاڵیتیی و بییرکردنەوە، نەک بەڕێوە ناچێت، بەڵکو زۆر خراپیش دەپووکێتەوە. سەردەمی قیادەی جەماعیی و کاری بەکۆمەڵە، سەردەمی هێنانەپێشەوەی کۆمەڵێ گەنجە کە جورئەت و روئییە و فیکری سیاسییان هەبێت، جیاواز بێت لە باکگراوندی حیزبەکانی کوردایەتیی و مێژووی پڕ لە فەشەل و عەمالەتی ئەم سیستەمە چەتەگەرییە. لێرەوە دەکرێ، نەخشەڕێگەی سیاسیی نەوەی نوێ، بە کەمترین ماوە جێکەوت بکرێ و پرۆژەکەیان بکەن بە پرۆژەی گەنجانێکی زۆری خاوەن (وزە و سەلیقەی سیاسیی و تەحەداکردن).

ریفراندۆم و ویلایەتی موستەعمەرەی شێخنشینیی کوردایەتیی، ئەو تاقیگە گەورەیە بوو، زۆرینەی رەهای حیزبە کوردییەکانی کوردستانی(ئێران و عێراق)، لە راستەوە بۆ چەپ، هەروەها جاش-مەرگەکانی رۆژ و …تاد، وەکو موبایەعەچیی و مورتەزیقەی تورکیا کە ماستەرمایندی ریفراندۆم بوو، مامەڵەیان دەکرد. لە ناو هەموو کورددا، بە عەوام و نوخبەوە، چەند دەیان کەسێک بە جورئەتەوە، تەحەدای ریفراندۆمیان کرد و بە دەق و بەسەردێڕ، گوتیان” نا بۆ ریفراندۆمی سەربەخۆیی”. زۆرینەی رەها، یان لەگەڵیدا بوون بەهۆی کوردەناموسیی و بێفیکرییەوە، یان لە ترسی هەژموونی ناسیۆنالیزمی کوردایەتیی و تەخوینەکەی، نەیاندەوێرا سەر دەربکەن، یاخود بەهۆی جەهلی سیاسیی و کەمیی لە مەعریفەی سیاسییدا، خەڵکیان سەرپشک کرد بە “نا” و بە “بەڵێ” دەنگ بدەن، یاخود، کەمپەینی بایکۆتیان، بەگەڕ خست. نن، ئەو شانازییەی پێدەبڕێ دوای ئەو کەسانەی کەمپەینی “نا”یان بۆ ریفراندۆم کرد، ئەویش بە کەمپەینی “نەخێر لە ئێستادا”، بۆچوون و ئەکتی سیاسییان تێکەڵ کرد، بەڵام ئایا دەتوانن بە بێ فیکر و روئییەی سیاسیی، درێژە بەو تاکتیکە بدەن و بەرە و ستراتیژی سیاسیی، بەرن؟

ئەمە لە کاتێکدایە، مەبنای بییرکردنەوەیان پێش راگەیاندنی ریفراندۆم، نەک هەر رۆشن نەبوو، بەڵکو بە ئەدەبییاتەکەی کوردایەتیی، دانیشتنیان لەگەڵ مالیکیی و عەبادیی رەت دەکردەوە و گاڵتەیان پێیان دەکرد. هاوکات، لە نییەتپاکیی بارزانیی، دڵنیا نەبوون بۆ ئەوەی بە جدیی بچنە پشت کەمپەینی بەڵێی رێفراندۆمەوە و

لایەنگریی لە راستگۆیی ! و نییەتی سەربەخۆیی بکەن! بە کورتییەکەی لەسەرەتاوە، بە وەهمی دەوڵەتسازیی، خۆشخەیاڵ بوون. تەنانەت، بەکارهێنانی "نا لە ئێستادا" (نەخێر بە لەکاتێیی و زمانی شەعبیی)، نیشانەی ناڕۆشنییان بوو لەسەر ئەجێنداکانی پارتیی و ئاکپارتی، هەروەها خۆشخەیاڵیی و حەنینیان بۆ ریفراندۆم و عاطیفەی سەربەخۆیی، هەبوو بەڵام لە کاتێکی تردا دەیانویست و لە ئێستادا(سەردەمی ریفراندۆمەکە) نەیاندەویست. عێراقیانییبوون، ئەوەیە نەک هەر کاتی ریفراندۆم نەبوو، بەڵکو ناکرێ بە مەسەلەیەکی هەستیاری نەژادیی و نەتەوەییە، سەرمایەگوزاریی سیاسیی لەسەر ئەو بابەتە بکرێ، ئەم قییەقییەی قازەکانی کوردایەتییش، بە ئەجێندای ئۆردۆغانیزم، بەت.

وەڵای هەموو کۆموکۆییەکان و ناڕۆشنییەکان، کەمەڵێ گەنج، بە یەکەمجار لە مێژووی سیاسیی کورددا، بە جورئەتەوە، تەحەداکردنیان لە سیاسەتدا لەسەر مەسەلەیەکی نەتەوەیی کە تا رادەی کۆڵەت، قودسییەتی پێدراوە، تەوظیف کرد و بە شەهامەتەوە، بە ریفراندۆمیان گوت" نا"، ئەمە نەک هەر جێگەی دەستخۆشییە، بەڵکو رچەشکێنییەکی گەورەی سیاسییشە. ئەوەی ئێستا ماوەتەوە، چۆن سەرمایەگوزاریی لەسەر ئەم مەسەلەیە دەکەیت و ئیدامە بە پرۆژە، بە فیکر و مەعریفەی سیاسیی و مانیفێستە سیاسییەکانی خۆت دەدەیت؟

بە ئەوەی لە کوردستانی عێراقدا، سەرکەوتووبیت، دەبێ تەواوی ئەو تەجروبە فاشیلانەی لە سەردەمی ژێکاف، کاژیک، پارتیی و شەشەش چەتەگەرییە عەمالەتەکەی ئەیلولەوە کەڵەکە کراون، بە شێوەی نوێ و گەڕانیشەوە، بە ئیسلامییە رادیکاڵە و ئیخوانییەکانیشەوە، بە چەپە فەندەمێنتالیست و ئایدیۆلۆژیستەکانیشەوە، تێپەڕێنیت و نموونەیەکی عێراقانییتر، واقیعییتر، نیشتمانییتر و عەمەلییتر، جێکەوت بکەیت.

ئەوەی یەپەگە و یەپەژە، یان هێزەکانی سوریای دیمۆکراتیی لە کوردستانی سوریا کردوویانە، لەناو ئەو هەموو جەهەننەمە سیاسیی و عەسکەرییەدا، لەناو ئەو هەموو وەحشە ئایدیۆلۆژییەی داعش، نوصرە و مورتەزیقە جەراوجەرەکانی ئەردۆغان(بە جاشەکانی ئەنەکەسیشەوە) و هێزەکانی بەشار ئەسەددا، نەک هەر جێگەی دەخۆشیی و دەستخۆشیکردنە، بەڵکو نموونەیەکە لە جیهاندا وێنەی نییە. نموونەی ئاوەدانیی، ئاشتەوایی، پێکەوەژیان، نموونەی جەرائەتی شەڕکردن و پرۆفێشنالیزم لە ئاوەدانکردنەوە و ئیدارەدانی ناوچەکەدا، لە ناو ئەو هەموو هاوکێشە سیاسیی و عەسکەرییە ئاڵۆزەدا، لە نێوان جەبەروتی ئەمەریکا و روسیا، جەبەروتی

میلیشیاکان و هەژمونگەریی ئێران، وەڕای هێرشەکانی داعش و ئەردۆغان، بەڵام بەهەموو ستاندەردێک، یەکێک لە سەرکەوتووترین نموونەی تەحەداکردن، بەرگریی و ئاوەدانکردنەوەیان، بە ئاکام گەیاندووە. تەنانەت ئەگەر سبەی رۆژ ببن بە قوربانیی سیاسەتی نەودەوڵەتیی و ئیقلیمییش، لەماوەی ئەم ٨ ساڵەدا، نموونەیەکیان پێشکەش بە خەڵک و جیهان کرد، بەشانازییەوە، مێژوو، تۆماری دەکات.

ئەو ئازایەتیی و خۆڕاگرییەی قەسەدە (قوات سوريا الديموقراطية)، ئەو تەلەرانس و ئیدارەدان و بەڕێوەبەرایەتییە، چەند جەرائەتی سیاسیی و عەسکەریی پێکەکەی لە پشتەوەیە؟ چەند عەقڵی گەورە و بە تەجروبەی لە پشتەوەیە؟ بەڵام لە هەموویان گرینگتر، بە تایبەتیی ئەوەی تورکمانەکان، عەرەبەکان، ئەثنیکەکان و مەذهەبەکان و طائیفەکانی تر لە ماڵەوەی سیاسیی و عەسکەریی کوردەکانی سوریا رازیین، بۆچوونە فیکرییەکانی ئۆجەلانیان لە پشتەوەیە. بە کورتییەکەی، ئەو هەموو سەرکەوتنە سیاسیی، عەسکەریی، کۆمەڵایەتیی و ئابوورییە، لە ناو ئەو هەموو شەڕوشۆڕ و گەمارۆیەدا، بتوانێ دەیان هەزار عەرەب، تورکمان، ،چەرکەس، مەسیحیی و صەدان لاوی بیانیی لە جیهانەوە، تەجنید بکەن، ئەمەریکای لاتینیی، ئەوروپایی، ئوسترالیایی، ئاسیایی و تەنانەت باکگراوندی جوولەکەیش، تەجنید بکەن و لە کوردەکان باشتر داکۆکیی لە سیستەم و لە قەوارەکە بکەن، بە ئازایەتیی، عەقڵانیی و واقیعیی فیکر و دیدە سیاسییەکانی ئۆجەلان دەگەڕێتەوە. بە کتێبەکانی ئۆجەلان، بە ئەو فیکرە ساغڵەم و پڕ لە جەرائەتەی ئەو و فیکری نیشتمانیی و عەقڵانیی ناو کتێبەکانی دەگەڕێتەوە کە دەوڵەتی نەتەوەیی ڕەت دەکاتەوە و قەوارەیەکی نیشتمانیی و پێکەوەژیانی هاوبەش و ڕێزگرتن لە ئیرادەی سیاسیی یەکتر، جێکەوت دەکات. سەرکەوتنی کوردەکانی سوریا بە ئەوە دەگەڕێتەوە کە فاشیزمی نەتەوەیی جێکەوت ناکەن، بەڵکو تەلەرانسی نیشتمانیی، ئازادیی و دیمۆکراسیی جێکەوت دەکەن (ئەم دیمۆکراسییە، جاشەرگەی کوردایەتیی رۆژ ناگرێتەوە، چونکە مورتەزیقەی ئەردۆغانن).

بە نموونە لە کوردستانی عێراق، زۆرینەی تورکمانەکان، مەسیحییەکان، بگرە بەشێکی زۆری ئێزیدییەکان و ژمارەیەکی زۆری عەرەبیش (لە سوننە و لە شیعە) کە رقیان لە حیزبی کوردیی و لە کوردە، تا رادەی راسیزم و فاشیزم، حیقدیان بەرامبەر بە کورد هەیە، هەر بە خراپیی ئەوان ناگەڕێتەوە، بەڵکو بە ئەو فاشیزمەی کوردایەتیی دەگەڕێتە کە نەک نەیتوانیوە، پێکەوەژیان و ڕێزگرتن

لەیەکتر بکات بە مەبنای کاری سیاسیی و کۆمەڵایەتیی خۆی، بەڵکو هەمان ئەو فاشیزمەی عوروبە بەرامبەر گەلی کورد دەیکرد، فاشیزمەکەی کوردایەتییش هەمان کاری بەرامبەر ئەوان دەکرد. بە دڵنیاییەوە نوخبەی موحەقەق ئەحمەقی کوردیش لە کوردستانی عێراق و تاراوگەیش، بەشێکی زۆر لەم حەماقەتەی کوردایەتییان بەر دەکەوێت کە ناسیۆنالیزمی کوردایەتییان دەمەزرد دەکردەوە و ئاویان لە ئاشەکەی رائیدی فاشیلی کوردایەتیی و میرنشینییە- شێخنشینییە- قوبرصییە- رەیعییە ئەفسووناوییەکەی دەکرد. بە پێچەوانە، زۆر زۆر بە دەگمەن لە کوردستانی سوریا، عەرەبێک، مەسیحییەک، تورکمانێک و چەرکەسێک دەدۆزیتەوە کە رقی نەژادیی و طائیفیی لە کورد بێت، هۆکارەکەی ئازایەتیی ئەمان نییە کە فاشیزم و راسیزمیان بەرامبەر بە کورد نییە، بەڵکو ئازایەتیی پەکەکە، یەپەگە و یەپەژەیش نییە، تەنیا و تەنیا ئازایەتیی و تۆلێرانسی فیکریی و عەقڵانیی کتێبەکانی ئۆجەلانە کە ئەو دونیایەی لە مۆزائیکی سیاسیی، نەژادیی و نەتەوەیی جیاواز دروست کردووە کە یەکتریان خۆش بوێت و رقیان لەیەکتر نەبێتەوە. جارێکیتریش جەخت لەوە دەکەمەوە، تەنیا و تەنیا جاشمەرگەکانی رۆژ، رقیان لە ئیدارەی کوردیی و دەسەڵاتی قەسەدەیە لە کوردستانی سوریایە کە بە نەژاد ئەم مورتەزیقانەی کوردایەتیی، بە حیساب کوردیشن.

یەکێک لە هەرە هەڵە زەقەکانی نن، ئەوە بوو، قورسایی خۆیان خستە سەر هەڵبژاردنی پارلمانی کوردستان، لە کاتێکدا دەبووایە بیخەنە ئاستی عێراق. ئابووریی و سیستەمی سیاسیی کوردستان، بە بەغدادەوە بەستراوە. دەبێ لە رێگەی دەوڵەتی فیدراڵییەوە، سیاسەت بکرێت. وێڕای گەندەڵیی و خراپی هەلومەرجی سیاسیی عێراق، وێڕای ئەوەی کۆمەڵە دزی گەورەی طائیفیی لە بەغداد، حوکمڕانیی دەکەن، بە رای من، حکومەتی هەرێم، جگە لە کۆمەڵە چەتە کە طاعون بڵاو دەکەنەوە و تاڵانچیین بە قەبارەی دەیان میلیاردۆلار، هیچ شتێکی باشیان بۆ هەرێمی کوردستان نەکردووە. بۆ ئەوەی نەوەی نوێ سەرکەوتوو بێت، دەبێ بوعدی عێراقیی هەبێت و واز لە گغوگاڵی سیاسەتی کوردیی لە چوارچێوەی هەرێمدا بھێنیت. سەرکردایەتیی پارتیی لە دۆخێکە باشتر تێگەیشتوون، وێڕای حەماقەتی ریفراندۆم، ئێستا بە توندیی و بە تیژیی، بە خێرایی و بە حەماسەوە، بۆ بەغداد گەڕانەوە. تەنیا و تەنیاش لە رێگەی دەوڵەتی عێراق و سیادەی عێراقەوە (بە کوردستانیشەوە)، دەکرێ ئەم وەرەمە خەبیثەی کوردایەتیی کە رێک رۆڵی میرەکانی سەردەمی عوثمانییەکان دەبینن، وردە وردە کیمیاویی لێ بدرێ و نەهێڵرێت لەوە زیاتر بڵاو ببێتەوە، لای کەم ئایندەی

نەوەکانی دواتر، وەکو ئێستا، یەخسیری ئەم سیاسییە فاشیل و دزانەی کوردایەتیی نەبن. بۆ کورتییەکەی ئەم سەرخەتە سیاسیی و ئەم مانیفێستە سیاسییانەی لەم زنجیرە وتارانەدا باسکران، سەرمەشقی سەرکەوتن یان فەشەلی نن بەیان دەکەن، لە ئایندەی نزیک یان دووردا، ئەوە روون دەبێتەوە کە تا چەند لە گوتاری حەماقەتی کوردایەتیی نزیکن یان دوورن؟

-________

ئەمە کۆتایی ئەو زنجیرە وتارانەبوون لەسەر نن، نووسران.

بۆ خوێندنەوەی بەشەکانی تری ئەم باسە کلیکی ئەو لینکانەی خوارەوە بکەن ......

بەشی یەکەم ....

بەشی دووەم ....

بەشی سێیەم ....

مانگرتنی بێسنوور وەکوو چالاکییەکی دەگمەن .... کاردۆ بۆکانی

مانگرتنی بێسنوور چالاکییەکی ئاسایی نییە؛ تەواو چالاکییەکی نائاسایی و دەگمەنە. ئەگەر بە سەرکەوتووی بەڕێوە بچێت، دەتوانێت کاریگەرییەکی قووڵ لە سەر ئەوە دۆزە بکات کە مانگرتووان بەرخۆدانی بۆ دەکەن. ئەو چالاکییە چەندە خزمەت و ڕاژەی دۆزێکی ئاسایی بکات، دوو هێندەی ئەوە ڕاژەی دۆزێکی دەگمەن دەکات.

لە پەرتووکی’ دۆزی دەگمەن، دۆزی کورد ‘دا من تیۆری دەگمەنم شرۆڤە کردووە و دەگمەنبوونی دۆزی کوردم نیشان داوە. بە پێی ئەوەی کە دۆزی کورد دۆزێکی دەگمەنە، چالاکی دەگمەن دەتوانێت بە دەیان ساڵ

پێشی بخات و قەڵەمبازی مێژوویی پێ بدات. لە مێژووی تێکۆشانی ئازادیخوازی گەلی کوردستان دا، چالاکی دەگمەن و بەرخۆدانی دەگمەن هەبوون. یەکێك لەو چالاکییانە بەرخۆدانی گرتووگەی ئامەدە لە ساڵی ١٩٨٢ دا.

پاش ئەوەی کە لە ساڵی ١٩٨٠ دا ژەنەڕاڵە تورکەکان کوودەتای سەربازیان کرد، ڕەپێشە و جەوی ترسیان بەسەر هەموو کۆمەڵگا دا سەپاند، هەموو دەنگێکی دژبەریان کپ کرد و، زۆربەی هەرە زۆری کۆم و ڕێکخراوە سیاسییەکانیان لەناو برد. تەنانەت گورزێکی کاریگەریان لە پارتی کرێکارانی کوردستانیش دا. بەڵام لە گرتووگەی ئامەد دا گورزی کاریگەریان لێکەوت و پاشەکشەیان پێکرا. ئەوەی کە ئەو گورزەی لێدان چالاکی دەگمەنی پێشەنگانی پەکەکە بوو کە بە خۆسووتاندنی مەزڵووم دۆغان دەستی پێکرد و بە شەهیدبوونی کەماڵ پیر و هەڤاڵانی لە مانگرتنی بێسنوور دا بە ئەنجام گەیشت. ئەگەر ئەو بەرخۆدانە دەگمەنە نەبوایە، پەکەکە نەیدەتوانی لەو قۆناخە هەستیار و دەگمەنە خۆی دەرباز بکات و بەو ئاستەی ئەمڕۆ بگات.

بەرخۆدانی گرتووگەی ئامەد لە قۆناخی سەرەتایی پەکەکە دا بوو و دۆزی کوردیش بە گشتی، پاش ئاشبەتاڵەکەی بارزانی لە باشووری کوردستان، لە ئاستێکی زۆر نەزم و لاواز دا بوو. وەکوو چالاکی و هەڵمەتێکی دەگمەن، ئەو بەرخۆدانە هەم پەکەکەی لە مەترسی لەناوچوون دەرباز کرد و، هەمیش دۆزی کوردی بە دەیان ساڵ پێشخست.

مانگرتنەکانی ئەم جارە، کە لە ٧ی نۆڤامبری ٢٠١٨ بە پێشەنگایەی لەیلا گۆڤەن دەستیان پێکردووە، لە قۆناخ و بەستێنێکی دیکەی مێژوویی دا جێدەگرن؛ قۆناخێك کە تێیدا ڕۆژهەڵاتی ناڤین تووشی قەیرانی سیستەم بووە و بەرەو ڕووخانی یەکجاری ئاراستەگیر. لە ڕەوشێکی ئاوا دا، جێگیربوونی سیستەمێکی نوێ گرێدراوی ڕێکخستەبوونی ئەو لایەنەیە کە لە دژی سیستەمی کۆن سەریهەڵداوە. سیستەمی کۆن هەرچەند لە قەیران و گێژاوە دا بژی، ئەگەر نوێنەرانی سیستەمی نوێ ڕێکخستە نەبن و فەداکارانە ئامادەی نرخ و ڕەنج دان نەبن، سیستەمی کۆن دەتوانێت خۆی لە نوێوە دابڕێژێتەوە و بە نێوێکی دیکە و بە تەشەیەکی تر خۆی بەسەر کۆمەڵگا دا بسەپێنێتەوە.

پاش شەڕی جیهانی یەکەم، گەلی کورد لە ئاستی پێویست بۆ دیاریکردنی چارەنووس لە گۆڕپان دا نەبوو و، بەو پێیە، ئەوانیدی چارەنووسیان بۆ دیاریکرد؛ چارەنووسێك کە پارچەبوونی کوردستانی لێکەوتەوە و

ڕیزێك لە كۆمەڵكوژی بە دوای خۆیدا هێنا كە هەتا ئێستاش بەردەوامە. ئێستا كە ئەو سیستەمە كەوتووەتە قەیران و بناغەكانی سیستەمێكی نوێ لە ڕۆژاوای كوردستان داڕێژراوە، پێویستە گەلی كوردستان بە گوێرەی پێویست لە گۆڕپان دا بێت و سیستەمی خۆی دامەزرێنێت. هەرچەندە كە ئێستا سیستەمی پاش لێزان لە قەیران دایە، ئەگەر ئێمە بە گوێرەی پێویستێ تێنەكۆشین و پێداگری لەسەر هێڵی ئازادی نەكەین، چارەنووسمان هەر ئەوەی سەدەی بیستەم دەبێت.

تێكۆشانی ئازادی پێویستی بە بەشداری هەموو چین و توێژەكانی كۆمەڵگا هەیە. یەكێك لە جیاوازییەكانی سەرهەڵدان و شۆڕش لەوەدایە كە لە سەرهەڵدان دا چینێك یان دوو چینی كۆمەڵگا بەشداری دەكات، بەڵام لە شۆڕش دا هەموو یان زۆربەی هەرە زۆری چینەكانی كۆمەڵگا تێیدا بەشداری دەكەن. یەكێك لەو چینانە چینی ڕۆشنبیر و پسپۆڕە. بەپێی ئەوەی كە ڕۆشنبیر كاری هزری دەكات و هزر ڕۆڵی گرینگی هەیە لە هەڵگیرسان و سەركەوتنی شۆڕش دا، ڕۆشنبیر دەتوانێت لە هێڵی پێشەوەی شۆڕش دا ڕۆڵی خۆی بگێڕێت.

ئەگەر چاوێك لە سەرهەڵدانەكان و ڕێكخراوە ڕامیارییەكانی كوردستان بكەین، یەكەم شتێك كە سەرنجمان ڕادەكێشێت ڕۆڵی لاواز یان نەبووی چینی ڕۆشنبیرە. هۆكاری ئەم دیاردەیەش دوو شتە: یا ئەوەی كە ڕێكخراوەكان كراوە نەبوون بۆ بەشداری ڕۆشنبیر، یان ئەوەی كە ڕۆشنبیر بۆخۆی بەشداری ڕێكخراوەی شۆڕشگێڕی نەكردووە. بەڵام ئێستا، چارەسەركردنی دۆزی دەگمەنی كورد چارەسەركردنی ئەو پرسەمان لێدەخوازێت. هەر بۆیە، چەندە ڕێكخراوەكان پێویستە باوەشی خۆیان بۆ ڕۆشنبیر بكەنەوە، ئەوەندەش پێویستە كە ڕۆشنبیر ڕوو لە شۆڕش بكات و بەشداری ڕێكخراوەی شۆڕشگێڕ ببێت.

ڕۆشنبیرێك كە هەست بە ژێردەستی كۆمەڵگاكەی و پارچەبوونی وڵاتەكەی نەكات، هەموو پێكهاتەی ڕۆشنبیرییەكەی دەكەوێتە ژێر پرسیارەوە. چونكە كۆمەڵگا چەندەی پێویست بە تاكەكەس بێت بۆ دامەزراندن و بەردەوامكردنی هەبوونی خۆی، تاكەكەسیش ئەوەندە پێویستی بە كۆمەڵگا هەیە بۆ واتادان بە خۆ و بۆ پاراستنی خۆ.

پەرگالی هزریی كلاسیك، كە بەسەر لیبڕالیسم و سۆسیالیسم دا دابەش دەبوو، شرۆڤەیەكی ڕاستی لەو دوو پێڵێنە نەخستە بەر چاومان. لیبرالیسم لە هەوڵی سەپاندنی تاك بەسەر كۆمەڵگا دا بوو و، لەو پێناوە دا، هەموو مافێكی پێشكەش بە تاك دەكرد و چێژگرتنی تاكی لە هەر چەشنە ماف و كردەوەیەك بە ڕەوا دەزانی، تەنانەت ئەو ماف و

کردەوانەی کە خەساریان لە کۆمەڵگا دەدا. بە پێچەوانەی لیبرالیسم و هاوشێوەی ئەو، سۆسیالیسم کۆمەڵگای بەسەر تاك دا دەسەپاند و هەموو مافێکی بە کۆمەڵگا دەدا بۆ بەرهەمهێنانی تاك بە گوێرەی خۆی. لە زۆربەی وڵاتانی سۆسیالیستی ئەم ڕێبازە هەتا ئاستی دیکتاتۆڕی و ماریسێتی چوو.

چەندە لیبرالیسم و هەوڵەکانی پێشترێتی دان بە تاك هەڵە بن، سۆسیالیسم و هەوڵەکانی پێشترێتی دان بە کۆمەڵگاش ئەوەندە هەڵەن. لە ڕاستی دا، پرسیاری' گەلۆ تاك لە پێش کۆمەڵگا دا لە دایك بووە یان کۆمەڵگا لە پێش تاك دا هاتووە' لە فەلسەفە دا بڕواتە بووە، هەر وەك پرسیاری ' گەلۆ هێلکە لە پێش مریشك دا هاتووە، یا مریشك لە پێش هێلکە دا '. هەر هەوڵێك بۆ پێشترێتی دان بە هەر یەك لەو دوو پێڵێنە، لە ڕاستی دا، هەوڵە بۆ سەپاندنی ئەو بە سەر ئەوەی دیکە دا؛ سەپاندنێك کە بێجگە لە خەسار و ڕووخاندن هیچ سوودێکی بۆ هیچیان نییە.

ئێستا کاتی ئەوە هاتووە کە خۆمان لە دووپەکییە کلاسیکییە دەرباز بکەین و لەو ڕاستییە تێبگەین کە ڕێبازی دیکەی هزریش هەن کە مرۆڤ دەتوانێت وەکوو هێڵی سێهەم، هێڵی چوارەم و تەنانەت هێڵی پێنجەمیش ناودێریان بکات. گرینگ ئەوەیە کە مرۆڤ لە زۆنگاوی ئەمڕۆ دا گیر نەکات و ڕاستییەکانی سبەینێ ببینێت. ئەگەر ئەوەندە بوێر بین و خۆمان لەو زۆنگاوەی دوێنێ دەرباز بکەین کە تێیدا تاك و کۆمەڵگا لە دوو جەمسەری دژبەیەك دا دەژیان و، ڕاستییەکانی ئەمڕۆ لەبەر چاو بگرین، دەبینین کە ئەو دوو پێڵێنە لە ناو یەکتری دا دەژین و لە پێوەندییەکی هاوژینی و سیمبیۆتیك دا یەکتری تەواو دەکەن. بۆ دامەزراندن و پاراستنی هەبوونیان پێویستیان بە یەکتری هەیە و، هیچیان بە بێ ئەوەی دیکە نە دەتوانن لە دایك بن و نە دەتوانن هەبوونیان بپارێزن.

ئەگەر پێوەندی تاکی کورد و کۆمەڵگای کوردستان لەو چوارچێوەیە دا شرۆڤە و داهووراندن بکەین لە ڕاستییەکان نزیکتر دەبینەوە. هیچ تاکێکی کورد، بە ڕۆشنبیرەوە، ناتوانێت خۆی لە کوردبوون بشواتەوە. ئەگەر بیشیکات، ئەوانیدی دان بەو خۆشوشتنەوەیە دا نانێن و لە ڕێگەی کوردبوونەوە لێی دەڕوانن و هەڵسووکەوتی لەگەڵ دا دەکەن. هەر بۆیە، لە باتی خۆداشوشتن لە کوردبوون و خۆدابڕاندن لە کۆمەڵگا و شۆڕشی کوردستان، پێویستە هەموو تاکێکی کورد، لە سەروویانەوە ڕۆشنبیر و پسپۆڕ، لە ڕێپێوان و مەشی ئازادی دا جێبگرن و لە سەرخستنی دا ڕۆڵی خۆیان بگێڕن.

چینی ڕۆشنبیر و پسپۆری کوردستان لە چەندین کێشە دا ژیان دەکات کە هەتا لێواری نەخۆشی چووە. یەکێك لەو کێشانەی خۆدابڕاندن لە کۆمەڵگایە؛ خۆدابڕاندنێك کە تێیدا ڕۆشنبیر خۆی لە پێگەی ژوو دا دەبینێت و کۆمەڵگاش لە پێگەی ژێر، خۆی بە گەورە دەزانێت و کۆمەڵگاش بە بچووك، خۆی بە زانا دەزانێت و کۆمەڵگاش بە نەزان، یا خۆی بە ئازاد دەزانێت و کۆمەڵگاش بە کۆیلە. بەڵام بەڕاستی ئەگەر کۆمەڵگای تۆ بچووك، نەزان و کۆیلە بێت، چۆن تۆ دەتوانی بە ئازادی، زانایی و گەورەیی بژی؟ تۆ کە بستێکت خاك نییە تێیدا بژی، خۆ بە گەورە زانینت لە چییە؟!

لە تێکۆشانی نەتەوەیی دا نابێت هیچ کەس پێگەی کۆمەڵایەتی خۆی وەکوو پاساوێك بەکاربێنێت بۆ ناچالاکبوون. پێگەی کۆمەڵایەتی تاك چەندە مەزنتر و ڕژدتر بێت، پێویستە تاك خۆی لە کاری مەزنتر و ڕژدتر بدات. ڕاستە پێگەی رۆشنبیربوون و پسپۆربوون لە بوارەکانی زانستی دا پێگەگەلێکی بەرزن. کەس ناتوانێ نکوڵی لە بەرزبوونی پێگەی دوکتور، پرۆفسۆر و ئەندازیار بکات، بەڵام ئەو پێگانە لەگەڵ ئەو پێگە نەزمەی کە کۆمەڵگای کوردەواری تێیدا دەناڵێت زۆر ناکۆك و دژبەیەکە. پێگەی تاکەکەسیمان زۆر بەرزە، لە لووتکە دایە، لە هەموو شوێنێك پێمان خۆشە بەچاوی کۆمەڵگایدا بدەینەوە، ئەگەر دوکتور بین لە کەسی قەبووڵ ناکەین کەمتر لە دوکتورمان پێبڵێت و، شەڕ لەگەڵ ئەوە کەسە دەکەین کە بە نازناوی پرۆفسۆر بانگمان نەکات ئەگەر پرۆفسۆر بین. بەڵام سەد حەیف و مەخابن، پێگەی نەتەوەییان ئەوەندە نەزمە کە لە هیچ شوێنێك پێمان خۆش نییە باسی لێ بکەن و وەبیرمانی بێننەوە.

واتە ئەوەی کە لێرەدا دەردەکەوێت درزێکی پان و بەرینە لە نێوان پێگەی تاکەکەسیمان و پێگەی نەتەوەییمان دا. ئەوەندە گەورەیە کە هیچ کەس ناتوانێت نکوڵی لێبکات و ئەوەندەش بە ژانە کە هیچ مرۆڤێکی خاوەن ویژدان ناتوانێت خۆی لێ بپارێزێت. جا بۆیە، داوا لە هەموو ڕۆشنبیران و پسپۆرانی کوردستان دەکەم کە بە خۆیان دا بچنەوە و خاوەنداری لە شۆڕشی کوردستان و ئەو قۆناخە هەستیار و میژووییە بکەن کە پێیدا تێپەڕ دەبین. با هەمووومان ڕوو لە بەرەکانی شۆڕش بکەین و بەبێ خۆ بەگەورە زانین و بەکار هێنانی ئاستمان لە بەرامبەری دەورووبەرمان ڕۆڵی مێژووی خۆمان بگێڕین. با پێگەی نەتەوەییشمان بە ئاستی پێگەی تاکەکەسیمان بگەیەنین و هەر وەك چۆن شانازی بە پێگەی تاکەکەسیمان دەکەین ئاواش شانازی بە پێگەی نەتەوەیشمان بکەین.

شەكیب شەقشەقە … عەبدولڕەحمان فەرهادی

شەكیب شەقشەقە، فەرمانبەرێكی بێوەجی حوكوومەت بوو، ملەستوورێكی كەتەی سەر چوارقولینچكی كەپوو بەرانانیی گوێ دەفی لچەستووری سمێڵ و ئەبرۆ بۆیاغكەرەوە بوو. برادەرەكانی بە شەكە شەقشەقە بانگیان دەكرد، چونكە لەماڵەوە لەگەڵ كچەزاكانی هەر خەریكی شەقشەقانێ بوو. شەكە سێ كچی هەبوو و هەرسێكی بەشوو دابوو، خۆی و مامزی ژنی لە ماڵەوە مابوونەوە. شەكە لە حوكوومەت دەسەڵەیو بوو، نێوانی لەگەڵ گەورە بەرپرسان مشە بوو، بەشەو بەردەوام پێیەكی لای وەزیرێك یان بەرپرسێكی گەورەی حیزب بوو، سبەینانیش لە دەوام بوو و هەوارانیش دەچووە بارەگای حیزب و لەوێ سەری مەجلیسی چەقەچەقە سیاسییەكانی دەگرت و دەمودووێكی هەبوو تەڵتەی بە هەمووان دەخست. شەكە هەفتەیەكی مابوو خانەنشین بێت، چونكە دوای ئەو هەفتەیە تەمەنی لە شەست و سێ دەپەڕییەوە و بەپێی بڕیاری پەرلەمانیش هەر دەبووا تەقاویت بێت، پرسی تەقاویتییەكەی هەراسانی كردبوو و شەوانە خەوی نەدەچووە چاوی. شەكە شەقشەقە لەگەڵ ئەوەی خاوەن نە باڵەخانەی گەورە بوو لەناو شەستمەتریی هەولێر و مانگانە داهاتی چەندین ڕیزە دوكانیشی بۆ دەهاتە ماڵەوە لە شاری خەونەكان، بەڵام ئەوەندە دەسقوچاو و پیسكە و چڵدە و ڕەزیل و چاوچنۆك بوو، گەر ڕۆژێك سووكە مەسرەفێكی هەبا، بە شێوەكەی بۆ داڵغەی هێندە، خەمی دونیای دەهاتە كۆڵ.

ماوەیەك بوو دوای ئەوەی فەرمانگەی ئاو، گێچی ئاوپێویان لە ماڵان بەستبوو، نێوانی لەگەڵ مامز هەر قڕەوبڕە بوو، چونكە شەكە دوای بەستنی ئاوپێوەكە، داوای لە مامز كرد چیتر ڕۆژانە حەوشەی ماڵەوە نەشوات، بەڵكوو بیكاتە هەفتەی جارێك، چونكە ئیتر وەك جاران نەماوە بە ئارەزووی خۆت ئاو سەرف بكەیت، چونكە ئاوپێوەكە پارەی زۆریان لەسەر تۆمار دەكات.
شەكە لەجیاتیی ئیسراحەت و ئازادبوونی لە دەوام و دائیرە و كەوتنە ژیانێكی ئاساییی ئادەمیانە، خەفەتی تەقاویت بوونەكەی، دنیای لێ كردبووە چەرمی كەشكە. چاوی بە هیچ تێر نەدەبوو. ئەو گوێی لێ نەبوو ڕۆژانە دەبووا بە تڕومبێل نزیكەی سەعاتێ ڕێیەك لە

ماڵەوەڕا ببـڕێت تا دەگاتە فەرمانگەکەى کە لە شارۆچکەى کەڵەك بوو، بیرى لەوە دەکردەوە ساڵێکیتریش خزمەتەکەى نوێ بکاتەوە، کە ئەمەش لەدەست سەرەک وەزیرانە.

سەرى هەفتە شەکۆ مەوعیدێکى لە نووسینگەى سەرەک وەزیرانى وەرگرت و لە دیدارەکەى لەگەڵ جەنابى سەرەکدا، داواى کرد ساڵێکى وەزیفەکەى بە پێچەوانەى باقى فەرمانبەران بۆ نوێ بکاتەوە. سەرەک وەزیرانیش بێئەوەى بۆ یاسا بگەڕێتەوە، یەکسەر بە بڕیارێکى سەر پارچە قاقەزێک، شەکۆ شەقشەقەى گەڕاندەوە فەرمانگەکەى، ڕۆژى پاشتر شەکۆ بەر لەوەى بچێتەوە سەر کارەکەى، بڕیاریدا هەندێ لە فەرمانبەرانى کاربەدەستى فەرمانگەکەى دەعوەتى سەیرانەگەشتێکى مەى خواردنەوە بکات. ئێوارەکەى سندووقى قەمەرەکەى پڕ کرد لە ئارەق و ویسکى و بیرە و بڕاندى و شەمپانیا و ڤۆدگا، بەڵام لەگەڵ بابەکرى ژمێریارى فەرمانگەکەى وەک چۆن لەمێژ بوو بۆ پارەوپوول کلکیان توند لێک گرێدابوو، لەسەر ئەوەش ڕێککەوتن کە سەرجەم مەسرەفى مەى و خواردنەکانى بۆ بکات بە پسوولەى کەلووپەلى پێویستى فەرمانگەکەى. ڕۆژى هەینى گەشتێکى خۆشیان بۆ لاى کورداوە کرد و شەکۆ و برادەرەکانى و چەند بەرپرسێکى حیزبیش کە هێنابوونى، تا مڕ بوون بەدەم چەقەچەق و فڵتەفڵتى سیاسەت و حیزب و سوێند بە خاکى پیرۆزى کوردستان و گۆڕى شەهیدان و هەڵوێستى پاک و مەردانەیان بەرامبەر گەندەڵى و گەندەڵان، پەیمانە لەدواى پەیمانە هەڵیاندەقوڕاند.

شەکۆ دەستى بە دەوام کردەوە. سێیەم ڕۆژى دەوامى دواى بڕیارى گەڕانەوەکەى، شەکۆ شەقشەقە لە گەڕانەوەى لە دەوام، لەگەڵ لۆرییەک تامپۆنیان کرد و شەکۆ بە سەختى بریندار بوو. بە بڕیارى حیزب و سەرەک وەزیران شەکۆیان بۆ چارەسەرى ناردە ئەڵمانیا، دواى هەفتەیەک مانەوەى لە یەکێک لە نەخۆشخانەکانى هانۆڤەر، شەکۆ گیانى بە خاکى پاکى کوردستان بەخشى، حوکوومەتیش بڕیاریدا ناوى لە لیستى شەهیدان بنووسرێ و ژنەکەشى تا ماوه، مانگانە شەهیدانەى بدرێتێ.

دواى هەفتەیەک کە پرسە هەڵگیرا، هەر سێ زاواى شەکۆ، هاتنە سەر شانۆ و لەسەر وەرگرتنى کرێى ڕێزە دوکانەکان و باڵەخانەکانى شەکۆ پاک و پوختە و بێ قڕەقڕ پێکهاتن و سەڵاواتێکیان لەدیدارى شەکیب شەقشەقە خوێند و بڕیاریاندا شەوى هەینى مەولوودێکى گەورە لە مزگەوتى جەلیل خەیات بگێڕن و پڕیکەن لە ئەشڕافى شار و شارستانى هەولێر.
خۆزگە شەکۆ چاوێکت لەوێ دەبوو.

ئەو بريـنـانەى بۆم پيـنە نەكـران … هەژار حوسێن

پێشكەشە بەجوانترين برينى من

پيـنە
منداڵێكى دەست خوساو
دۆشداماو لەكلێنسەكانى بەردەمى
تارافيك لەدايكى دەچو
شارەوانى وازى لەگەڕانى ق□□□□ش□كان هێنا
گۆشتى بەرازيش شيفاى مايەسيرى نەداين
تێى هەڵدە منداڵى پووچ بوون يارييەكانى كۆڵان
د□ بێژمەوە كەسم خۆشناوێت
ئەو دراوسێيەش ئاشتناكەمەوە ك□ پەنجەرەكەيانم شكاند
منداڵى و ڕەش گەڕەكێكى هيچوو پووچ
سەرم بەستوويەتى
چاوەكانيشت لەو بەردە بێدەنگانە دەچوون
سەمفۆنيياى مەرگم بۆ بژەنن
ڕۆيشتنى ئاو برينى
بيرهاتنەوەى خەندەكانتە
منداڵ دەبمەوە و بيرى پەسيرەى دارمێوەكەى حەوشەتان دەكەم
غەريبى دزينى قەيسى دەكەم لەباخچەكان
منداڵ دەبمەوە و بيرم لاى ئەوشەربەتەيە ناوى ئەخشۆبو
خوادا چارەى برينەكانى بۆدەكرا لێ نەيكرد
ئەوژنانەى بەهەنجەتى جوانى لەماڵ دەركران
دوواين پێغەمبەرى ئێمەبوون
ئەو برينانەى سەدەيەك گۆرانييان بۆ دەوتين
دواين ڕازەكانمان بوون لەگەڵ تەنياييدا

برين

بم ناسەوە بە ونبوون لەنێو ڕێگاکاندا
بەماندوو نەبوون بەو یارییەی ناوی بوونە
بەچڕینی گۆرانییەکەی فەیروز بگەڕێوە
منیش لە کوچەی غەریبدا
ئەو وڕێنانەت بەگوێدا دەچرپێنم
تادەبیتە تامی ئەی دلبەرێی فەقێ تەیران
تادەبیتە وێرد بۆزمان
سورەتی فەتحت بۆ دەخوێنم
تا ئازادبی
دادەخورپێ ئەو دڵە قەڵەبارغەی من
برین دێنێتە پ□یقین و پلاستەریش بە لۆکە
دەزانی عەشق هیچ و پووچ ترین برینی مێشکی ئێمەیە
کۆنترین یارییه مر□ق ب□خوادای دەکا
ئێستا خۆکوژی کایەیێکە دەبێ مردن نیشانی ژیانی بدات
ئەڤین مەرگ نییە
ئەو شەقامانەی ئێمەیان بریندار دەکرد
ئێستا چۆلەکەیێکی هەڵاتوو لە تفەنگ
ڕیقنەیان پێدا دەکات
ئەو شەوانەی من دەگریام تۆ وەک شاخێک دەتلاوەندمەوە
سەحکێ خەونەکانم چ فراڤینێک ئامادە دەکەن
بڕوانە ئەو ئەومێدە ژەنگ گرتووەی
لەڕوخساری زبرم دیارە
دەبینی لەنێو پرسیارەکانما بویتە چ تامێک
سەیرکە ئەو وشانەی یارییان پێدەکەم
چ تامێک بەلاشەت دەدەن

هەژار حوسێن .

ئیندێکسی نوێی گەند□□□ی … و.

هەڵۆ بەرزنجەیی

ڕێکخراوی شەفافیەتی جیهانی:لە سەرتاسەری جیهان دا قەیرانی دیموکراسی” دەبینێت.
گەندەڵی لەدنیا وەک کێشەیەکی گەورە دەمێنێتەوە: زۆرینەی وڵاتانی جیهان لە راپۆرتی Transparency International -TI- پلەیەکی خراپ بەدەست دەنێن. لە ئەڵمانیا بارودۆخەکە کەمێک خراپتر بووە – لە ئەمەریکا زۆر خراپتر بووە.
لە ڕاپۆرتی ساڵانەی خۆیدا ، ڕێکخراوی ناوبراو TI دوای ئەوەی کەسانی شارەزا و پسپۆر لێکۆڵینەوەیان کردووە لە 180 وڵاتدا ، ئیندێکسی ئاماژەی گەندەڵی Corruption Perception index CPI نمرە یاخود پلەی 0 – 100 واتە سفر تا سەد، دانان بۆ هەڵسەنگاندنی دیاردەی گەندەڵی لە وڵاتەکان دا. تا ژمارەکە زۆر بێت، نیشانەی باشی بارودۆخەکەیە. واتە کەمی دیاردەی ئاماژەی بوونی گەندەڵی زۆر و نەرێنییە.

بە تێکڕا ٢/٣، واتە دوو لە سێی وڵاتان دەکەونە خوار تێکڕای پلە 50 وە. ئەمەش نیشانەی بارودۆخێکی خراپ و شێواو دەنوێنێ. تەنیا 20 وڵات توانیویانە لە 2012 وە بەرەو باشتر بڕۆن. لەوانە Guyan+9 لە 2012 ەوە، Argentin+8 لە 2015 ەوە، Elfbeinküste ساحل العاج+8 لە 2013 ەوە.16 نەتەوە زۆر دابەزیون لە نێوانیان دا: هەنگاریا – 9 لە 2012 ەوە، تورکیا – 9 لە 2013 ەوە و مەکسیک – 8 لە 2013 ەوە.
دانیمارک لە پلەی یەکەم دا و ئەڵمانیا پلەی یازدەیەم.

لەم میانەدا دانیمارک ئەم وڵاتەی سکەندەناڤیا باشترین پلەی بەدەست هێناوە 88.
نیوزلەندە87 و فینلەندە و سەنگاپوور و سوید و سویسرا85 و سۆماڵ خراپترین پلە 10 بەدەستهێناوە لەدوای ئەوەوە سوریا و باشووری سودانەوە هەریەکەیان 13 و یەمەن و کۆریای باکور 14.
ئەڵمانیا لە پارەوە کەمێک خراپتر بووە لە 81 ەوە بووە بە 80. ئەمەش ناکاتە ئەو 10 باشترینەی ریزبەندە جیهانییەکە. ئەڵمانیا پلەی 11 لەگەڵ بەریتانیا بەش دەکات. هەروەک شێڤی ئەڵمانیای TI Edda Müller دەڵێت.
ئەمەریکا بۆ یەکەمجارە لە ساڵی 2011 ەوە دادەبەزێ لە Top 20 واتە لە 75 ەوە بووە بە 71.

لە ڕاستیدا وەک شارەزایان بۆیان دەرکەوتووە، بارودۆخەکە هەمووی

پەیوەندی بە هەلومەرج و دۆخی سیاسییەوە هەیە. ڕاپۆرتەکە بە ئاشکرا وابەستەیی دیموکراسییەکی تەندروست و بەربەرەکانی سەرکەوتووانە دژ بە گەندەڵی لە ناوچەکاندا دەبەستێتەوە بە دیموکراسییەوە.
سەرۆکی جیهانی Ferreira Rubio TI دەڵێ : دیموکراسی سنووردار نەکراو لە پلەی 75 دایە و سنووردار کراو لە 49 دا. لای ڕژێمە هەجینییەکان 35. و لای ڕژێمە ئۆتۆکراتەکان 30 . دۆخە تابێت بەرەو شلۆقی و خراپیدەڕوات.
ئەگەری زۆری گەندەڵی لەوێدا زیاد دەکات، کەوا بنچینەی دیموکراسی لاوازە. وەک ئەوەی ئێمە لە زۆر و□لاتانی دنیادا بینیومانە، سیاسەتی نادیموکراتی و پۆپۆلیستی بۆ سوودی خۆیان بەکار دێنن. Rubioوا دەڵێت.
ڕاپۆرتەکە زۆر بەوردی جەخت لەسەر ناوچەکانی جیهان دەکاتەوە. ئەوروپای رۆژئاوا و یەکێتی ئەوروپا وەک یەک ناوچە لە ڕاپۆرتەکەدا ئاماژەیان پێکراوە. بەدەستهێنانی تێکڕای 66 ئاماژەیەکی باشە بۆ ئەم ناوچەیە. ناوچەکانی ئەفەریقا و خوارووی بیابان بە پێچەوانەوە بەتێکڕا 32 یان بەدەست هێناوە.

و. هەڵۆ بەرزنجەیی ٣٠/١/٢٠١٩

سەرچاوە:
http://www.spiegel.de/politik/deutschland/transparency-sieht-weltweite-krise-der-demokratie-korruptionsindex-a-1250456.html

---

نــــامــــــــە ...

نووسینی: محەمەد بەرزی

تێبینی: چیرۆکێکی ڕاستەقینەیە لە ناوەڕاستی شەستەکاندا ڕوویداوە .. ناوی (ئەحمەد)یش ناوێکی خوازراوە

١

ئەحە دراوسێی و هاوڕێیی قوتابخانەم بوو ، کورێکی زۆر قسەخۆش و

قەشمەر بوو ، بەڵام لە قوتابخانە زیرەک نەبوو . باوکیشی پیاوێکی ڕەنجدەری ماندوونەناسی ئازابوو ، لە سپیدەی بەیانییەوە لە دووکانە پچکۆلەکەیدا شانووبازووی دەکوتا ، شەوانیش لە گومرگە سووتاوەکە پاسەوان بوو . لەگەڵ ئەوەشدا بەجوانی ماڵومنداڵی خۆی بەخێودەکرد ، بەڵام پیاوێکی توڕەی قسە ڕەقی تەنگەتیلکە بوو ، هیچ کاتێک ڕووناکی لەڕوویدا نەبینراوە و باوەڕناکەم بەختوکەش پێکەنیبێت . لەژێر خەمی تەماحەی ئەحەدا چەمابەوە ، ناهەقیشی نەبوو ، چونکە ئەحە لە پۆلی سێی ناوەندیدا چەقینەک چەقی ئەستاو ئەوساش لەی نەهاتەدەرە ، تا دەریانکرد ، ئنجا چووە قوتابخانەی شەو ، لەوێش هەر دەرنەچوو . ئەم پۆلی سێی یە بوو بەشاخەکی هەمیشەمووتی هەزار بەهەزاری سەختی عاسی و بە ئامان و زەمان نەی دەتوانی بەسەریدا سەربکەوێت . هەموو جارێک بە ئەمەی دەووت : (تا لەم پۆلی سێ نەگریسە دەرنەچم قەت پێم مەڵێن ئەحمەد ، هەر بەڵێن ئەحە) . ئەوی ڕاستی بێت ئەمەش هەر وامانکرد . باوکی لەمە و سەرزەنشتی زۆری دەکرد و لەبەرچاوی ئەمە تەریقی دەکردەوە ، جارێکیان پێی ووت : (تۆ گایەکی گەڕەنەکەری گەلەری) . دیارە ئەمەش وانەبوو ، چونکە ئەحە زۆرجار یارمەتی باوکی دەدا ، بەڵام بەی نەدەهات وا لەبەرچاوی ئەوێش بوو بوو بەکارە باشەکانیشی قاڵس دەبوو ، خوا خوای بوو هەڵەیەک بکات و جامی ڕقی خۆی بەسەردا بڕژێنێت . بەگومان مەشکی ئەحە بە خوێندن نەکرابوو ، ئەو لە ناخەوە حەزی لە دوو شت بوو ، سیاسەت و دڵداری .

لە بیرمە لە پێش هەموومانەوە بوو بە ئەندامی یەکێتی قوتابیانی کوردستان ، زۆر بە جوانی ئەرکەکانی سەرشانی ڕادەپەڕاند و کەی لە هیچ نەدەکرد و لە کۆبوونەوەکان دوانەدەکەوت ، ئەو هەموو کۆبوونەوانەی دەکرد ، بەڵام لەترسی باوکی نەی دەوێرا تەنها کۆبوونەوەیەک لە ماڵی خۆیاندا بکات… ئەژێک دەی نووسا بە کیژەکی زۆر شۆخ و ناسکی قوتابی ناوەندیدا ، بەی شەت بوو ، ماخەلان کەوتە کەڵەی و نەیدەزانی چۆن چۆنی و بە چ ڕێگایەک خۆی بگەیەنێتە ، چونکە ئەو کیژە لەهاتن و ڕۆیشتنی دا دوو دەستە خوشکی خۆی لەگەڵدابوو . بەیە ئەحە نەتوانی نامەی بداتە ، نە بیدوێنێ . ناچار ڕێژێک پێی بەجەرگی خۆیدا نا و نامەیەکی پڕپوولەداری ڕەنگاوڕەنگی بەنخەشی بەجوانی پێچایەوە و خستییە ناو لاپەڕەی بیستی گۆڤارێکی (بوردە) ی بەهاری خوشکەوە و لەسەر ڕێگای کچە وەستا ، هەر کاتێک لەگەڵ دەستە خوشکەکانی دا گەیشتنە ڕاستە کەڵەکەی ماڵی خۆیان ، ئەحە لە بەردەمیاندا قنج و قیز قووت بەوە و بەبێ ئەوەی خۆی تێک بدات ، یان دەمی تەکێنێ و پۆکێنێ بێت ، یان بشڵەژێ ، گۆڤارەکەی بەکچەکە

ڕاگرت و زۆر لەسەرخۆ ووتی : (ئەم گ□قارەیان بۆ بەڕیزتان ناردووە ، بەڵام تکایە ڵاپەڕە بیستتان لە یاد نەچێ) .

کچە گۆڤارەکەی لەدەست وەرگرت ، ئەحەش بروسکەئاسا ئاوا بوو . لەو نامەیەدا بەدەستوخەتە ناشیرینەکەی زۆر شتی جوانی نووسیبوو : دڵ ئاوێنەی دڵە ، تۆم بۆ ژیانی هەتا هەتای دەوێت ، شیعریشی بۆ نووسیبوو : هەموو ڕۆژێک لەبەر سەیری بتی ئەو بەژنو باڵایە ، لەسەر رێتا ئەوەستم من هەتاکو ئاوی پێم دایە . لە سووچێکی دا دڵێکیشی کردبوو بە تیرێکی خوار سمی بووی . لە دوای نامەکەشدا نووسیبووی : (دڵە شیرینەکەم سبەینێ خۆشترین ڕۆژی ژیانمە ، چونکە لە هەمان شوێندا چاوەڕوانی وەڵامم) … باۆڕناکەم ئەحە هیچ کاتێک بەقەدەر ئەو ڕۆژە دڵی خۆش بووبێت ، هەموو گیانی پێدەکەنی ، ڕەنگە لەپۆلی سێ دەربچوایە ، هەر ئەوەندە شاگەشگە بوایە .

دوای نیوەڕۆی هەمان ڕۆژ لەنزیک گەڕاجی ئەسحابەسپی پێشمەرگەیەکی قارەمان جلخوارێکی چڵکاوخۆری رژێمی کوشت ، بەجارێک شار قڵیشایەوە ، هەر زوو دوکان و بازاڕ پێچرانەوە . باوکی ئەحەش وەکو هەموو کەسێکی تر زوو گەڕایەوە بۆ ماڵەوە ، ئەو ئێوارەیە خۆی بە باخچە پچکۆلانەکەیانەوە خەریککرد ، ئەحەش گورجوگۆڵو چالاکانە بەردەستی دەکرد و بە پێی ئارەزووی دڵی ئەو دەجوڵایەوە و لەو باشتر باخچەکەی ب□ژار دەکرد ، بەو هیوایەی تۆزێک سۆزی بەلای خۆیدا ڕابکێشێت و نەختێک ڕقی ئەستوری ناخی کەم بکاتەوە . لە ڕاستیشدا هەموو هۆش و هەستی لای دڵدارەکەی بوون ، زۆر پەلەی بوو ، دەت ووت لەسەر پشکۆ دانیشتووە ، خوا خوای بوو زوو سبەینێ بێت و وەڵامێکی پڕ لەشادی وەربگرێت . لەپڕ زەنگی ماڵەکەیان لێدرا ، ئەحە نزیک دەرگاکە بوو ، دەرگای کردەوە . هەر دەرگای کردەوە وەک بروسکە لەسەری لووتی دابێت ڕاچڵەکی ، تەماشایکرد کچەو و دایکی و سێ زرتە زەلامی زەبەللاح رێک لە بەردەمیا وەستاون . کچە ئاماژەی بۆ ئەحە کرد و ووتی : ئا ئەمەیە ! . هێشتا قسەکەی تەواو نەکردبوو زەلامێکیان توند قورتمی ئەحەی گرت و وەک فەردە کایەک ڕایکێشایە دەرەوە . ئەحە بوو بە تەڵەوە ، وەک کارەبا لێی دابێت وشک بوو ، هەموو هۆش و هەست و خەیاڵی لای باوکی بوو ، خوا خوای بوو زەوی قووتی بدات و ئەو بەم گۆڵمەز و بەزم و هەرایە نەزانێت . بەڵام هەرئەوەندەی بڵێی یەک و دوو ، باوکی بە فالینەیەکی نیوقۆڵ و دەرپێیەکی سپی درێژەوە هاتە دەرێ ، تەماشایکرد ئەو سێ زەلامە ئەحەیان بەگیرهێناوە . یەکێکیان روویکردە باوکی و ووتی : (ئەم کوڕە بێ ئابڕووەی تۆ نامەی بە کچەکەمان داوە ، دیارە لەمردن گڕ

دەخوات !!) .

باوکی ئەحە بەم قسەیە دەت ووت هەموو شاخی پیرە مەگرون بەتە خرە بەردەک و رەک بەر کاژەلاکی سەری کەوتووە ، راپەڕی ، هەتا توانی تفەکی وای گرتە ناوچەوانی ئەحە پڕیشکی بەر ئەوانیش کەوت . ئنجا ڕووی دەمیکردە زەلامەکان و ووتی : (ئەو بە ئابەو نییە ، ئەوە بە ئابڕون ، ئەگەر خۆتان بە پیاو دەزانن و تووکی سمێڵەکانتان بە مەردی ڕاوە ، دە فەرمـوون دوو فیشەک تەق تەق بنێـن بە نـاو دەمە بەگەنەکەیەوە و خۆشتان و ئەمەش لە دەست ئەم تەمەڵەی دەداریکەری کرمەڵەی رزگار بکەن ، لای منیشەوە هەزارجار گەردنتان خۆش و ئازاد بێت ، گوێتان لێی بوو هەزارجار ئازاد بێت)… ئنجا پشتی لێ هەموویانکرد و بە شەقاوێک چووە ژوورەوە وبەجێیهێشتن .
ئەحە تووش بوو بوو بەڵام چەن تووش بونێک ، لە تەریقیدا نەی دەتوانی سەر بەرزبکاتەوە ، دەت ووت پێ باخەڵی پشکەیە و تک تک ئارەقی شەرمەزاری دەردەدا ، وا دەمی بەسترابوو هیچی بە نەدەوترا ، لە تـالـووکە و داوێکـی گەلێـک دژواری سـەختی ئـاڵۆزدا بـوو ، کارێکیان پێکرد هەر مەگەر ئەو خوایە خۆی بزانێت … باشبوو هیمەتی کـاک ئەحمەدی شێـخ و پارانـدنەوە و گریـانە بەکـوڕەکەی دایکـی بە هانایەوە هاتن و لەو چورتمە قورسەیان قورتارکرد .

٢

ئەو ئێوارەیە ژیان لە ماڵی ئەحەدا هیچ مانایەکی نەما ، دەتووت خۆڵی مردوو کراوە بەسەری یەک بە یەکی ئەو خێزانەدا . خەمێکی گەورە و گران ناخی هەموویانی داگرتبوو ، باوکیان لە تووڕەیدا جووتەی لە ناوچەوانی خۆی دەدا و چەند جارێک ویستی خۆی بگەیەنێتە ئەحە و چەند شەقێکی قایم لە پاشەڵی ئەو تەمەڵە هەڵبدات ، بەڵام هەموجارێک دایکی بە گریان و پاڕاندنەوە هەوری دەکردەوە ، کەچی پاش کەمێک سەرلەنوێ دەهاتەوە کوڕ و دەستیدەکردەوە بە هاوار هاوار و خۆ ڕاپسکاندن ، بە ڕادەیەک دایکی ئەحە لە تاقەتیدا نەما و گەیشتە تینی و بە گریانەوە هاواریکرد : (دەبەسە ، توخوا بەسە و ئیتر لە توانا و تاقەتمدا نەما و ئەوەندە فووی خۆڕایی بەم ئاگرە کوژاوەیەدا مەکە و خەریکە لە پەستەکەی خۆم دەچەمدەرەوە و ئەوەندە سەر مەکەرە سەر ئەم کوڕە با لە دەستمان دەرنەچێت ، کێشەیەک ڕوویدا و بە سەلامەتی تێپەڕیی و بەڕایەوە و ئیتر ئەوەندە لەسـەری مەڕۆ و بە دەنـگ بە بـا لە داخـی تێ یەخەی کراسـەکەی خۆم دانەدەم و ئەم مـاڵە کـاولبووەت بە چۆڵە نەکەم) . بـاوکی ئەحە ئەوەندەی تر بەو قسانە قوشقی بوو ، بەیە شەقێکی لە تەپەڵکەکەی

بەردەمی هەڵدا و بەوپەڕی توڕەییەوە ووتی : (کچە ئافرەت ئەم هەتیوە سەرسەرییەی تۆ نامەی داوە بە کچی ماڵی شەفە شیلە ، جا دەزانی شەفە شیلە کێیە ؟) . دایکی ئەحەش بە سەرسوڕمانەوە ووتی : (ئەیەڵڵا شەفە شیلە کێیە ؟) . بـــاوکی ووتـــی : (شەریفە شیلە کـابرایەکی چەقۆ وەشێنــی شەلاتــی و شەڕەنگێزە و وەک شیلە وایە و بەهەرچ کەسێکدا بنووسێت تا هەموو پێستی لەشی دانەماڵێت واز ناهێنێت) .

ئەحە لە ژوورەکەی سەرەوە گوێی لە ناوی شەفە شیلە بوو ، بەڵام ئەو نە شەریفە شیلەی بە خەیاڵدا دەهات و نە هاتوهاواری باوکی . هەموو هۆشوهەستی لای گریان و فرمێسکەکانی دایکی بوو ، وەی کە دڵی بەو دایکە میهرەبانەی خۆی دەسووتا و لەو کاتەدا حەزیدەکرد بچێت و باوەشێکی گەرم گەرمی پێدا بکات و تەر تەر دەست و چاوە تەڕەکانی و بنی قاچەکانی ماچ بکات و بە دڵ پێی بڵێت : (دایە گیان لەو کارەی خۆم پەشیمانم و نەمزانی کچەکەی شەریفە شیلە ڕۆژ لە هەستونەستی پـاکوبێگەردی نـاخی دەـم نـاگرێت و ئەم بەزم و گێڕمەزە دەهێنێتە ماڵەکەمانەوە) .
ئەو ئێوارەیە باوکی ئەحە دەمی بە خواردن نەبرد ، بە هەناوی برسی و دڵێکی لێوان لێو لە خەم و خەفەتەوە خێرا چوو خۆی گۆڕیی و دەستی دایە تفەنگە یازدە تیرەکەی و بەرەو گومرگە سووتاوەکە ملـینا و تا بەیـانی بە خەمــی ئەحەوە گەنگڵــی دەدا و دەتلایەوە و جارجـارەکیش لەبەر خۆیەوە دەیووت : (چاوت لەم بەخت و ناوچەوانە ڕەشەی من بێت تووشی چیی بووم ، لە بەیانییەوە تا ئێوارە وەک سەگێکی پێڵ سووتاو لە ناو بازاڕدا دێم و دەچم و شانوبازوو دەکوتم و شەوانیش وەک کوندەپەپوویەکی پیر بە تەنها لەم گومرگە سووتاوە کاولەدا شەو دەکەمەوە ، ئاخر بۆ کێش ؟ ، بۆ ئەو تەمەڵەی کوڕم تا بیدات بە قەڵەم و کاغەز و نامەی بە کچەتیوەکەی شەریفە شیلە پیە بنووسێت ، منداڵی خەڵکیش ، کە نیو ئەوەندەی من ماندوو نابن دەچنە زانکۆ و دەبن بە پزیشک و مامۆستا) .

لەو لاشەوە دایکی ئەحە بە درێژایی ئەو شەوە ناخۆشە خەو چاوەکانی نەگرت و تا مەلای مزگەوتەکەی خانەقا ووتی : (ئەڵلاهو ئەکبەر) ، ئەو هەر بەخەبەر بوو . بەیانییەکی درەنگیش ئەحە لە ژوورەکەی خۆی هاتە خوارەوە و لە تەریقیدا نەیتوانی ماوەیک قسە بکات ، پاشان روویکردە دایکی و ووتی : (دایە گیان لەم ڕۆوە خۆم ئامادە دەکەم بۆ تاقیکردنەوەی سەری ساڵ بە هیوای ئەوەی لەم پۆلی سێ نەگریسە دەربچم و تۆزێک دەمارە ڕەقەکانی دڵی باوکمی پێ نەرم بکەم و خۆشم

و ئێوەش ئاسوودە بکەم) . بێگومان هەر واشیکرد ، ئیتر هەر ئەو ڕۆژە لە ژوورەکەی خۆیدا کەوتە کۆکردنەوە و ئامادکردنی کتێبە کۆنەکانی . ئەم ژوورەی ئەحە خۆشترین ژووری ماڵەکەیان بوو ، کەوتبووە نهۆمی سەرەوە و پەنجەرە گەورەکانی بەسەر هەموو گەڕەگدا دەیڕوانی و بە جوانی حەوشە و سەربانی زووربەی زۆری ماڵە دراوسێکانی لێوە دیار بوو . نزیکەی مانگێک کەوتە کۆششێکی بەردەوام و جگە لە وانەکانی بیری لە هیچ شتێکی تر نەدەکردەوە و هەموو ئێوارەیەکیش پێش هاتنەوەی باوکی لە ماڵەوە بوو .

بەڵام سەرلەبەیانییەکی ڕۆژی هەینی پیکابێکی سپی سەرلەنوێ ژیانی ئەحەی سەرقاڵکردەوە . ئەو پیکابە بە کۆمەڵێک کەلوپەلی ناو ماڵەوە لە بەردەمی خانووە چۆڵەکەی ئەوبەریانەوە وەستا و چەند کەسێک کەوتنە داگرتنی کەلوپەلەکانی ناوی ، ئەمەش نیشانەبوو کە کرێچییەکی تازە هاتۆتە گەڕکەکەیانەوە . ئەحە چاوی لەسەر ئەو کچە قژزەردە لانەدەبرد کە چالاکتر لەپیاوەکان کەلوپەلەکانی دادەگرد و بەردەوام چاوی بە ئاڕاستی ئەودا دەڕۆیشت ، بەمەش ماخۆلان کەوتە گیانی و خوا خوای بوو زوو بزانی ئەم ماڵە تازەیە کێین . ئیتر لەو کاتەوە ئەم ئەحە نەگبەتە ئەگەر جارێک تەماشای لاپەڕەیکی بکردایە ئەوا سەدجار تەماشای ئەو ماڵەی دەکرد و خوێندنی لە بەرچاوکەوت و ئارامی نەگرت تا ئەو ڕۆژەی بەهاری خوشکی باسی ئەو ماڵەی بۆ دایکی دەکرد : (ئەم ماڵە بریتین لە دایکێک و کوڕ و کچێک و بووکەکەیان ، کچەکەیان ناوی فریشتەیە و تا پۆلی شەشی سەرەتای خوێندووە و وازی لە خوێندن هێناوە ، کوڕکەیان لە کارگەی چیمەنتۆ کرێکارە و خێزانەکەشی ژنی ماڵەوەیە ...) . ئەحە هەر ئەوەندە گوێی لە بەهاری خوشکی گرت و ڕێک چووەوە ژوورەکەی خۆی و ل□ بەرخۆیەوە زوو زوو دەیوت فریشتە ، بە ڕاستی ناوێکی خۆشە و لە دوورەوە هەر لە فریشتەش دەچێت . ڕۆژی دوایی بە ڕێکەوت ئەحە لە ناوەراستی کۆڵانەکەی ما□□ی خۆیاندا لووتی بوو بە لووتی فریشتە و براژنەکەیەوە و بۆی دەرکەت ، کە فریشتە بە ڕاستی فریشتە یەکە بۆ خۆی و جوانییەکەی و دوو چاوە سەوزە گەشەکانی بە جارێک کاریان لە ڕۆحیکرد .

ئیتر بە تەواوەتی زەوقی لە کۆششکردن نەما و بە یەکجاری وانەکانی فەرامۆشکرد و لە ژوورەکەی خۆیەوە کەوتە سەرەتاتکێ و چاودێری فریشتە ، بە جۆرێک فریشتەش هەستی پێکردبوو . پاشان بە دەست کەوتە ئیشارەتکردن و س□□اوکردن ، ئەوەی سەیر بوو فریشتەش حەزی لەو بەزمە بوو . ئەحە لە خۆشیدا جێگای بە خۆی نەدەگرت و کەمترین کات ئەو

ژوور□ی چ□د□کرد و هەموو خەون و خولیای ئەوەبوو ئەو نێچیرەی لە دەست نەچێت ، کەچی دایکی و بەهاری خوشکیشی بەردەوام دوعایان بۆدەکرد و لە خوا د□پ□ان□و□ ل□ ک□شکردن پشتی ساردنەبێتەوە ، هەتا بەیانییەکی چوارشەممە دایکی بە دڵێکی پاکەوە دەستنوێژیگرت و چوو بۆ مزگەوتی گەورە و بە گەرمی مەزارە پیرۆزەکەی کاک ئەحمەدی شێخی چەند جارێک ماچکرد و بە پەرۆشەوە ڕوویکردە ئاسمان و ووتی : (ئەی خوای پەروەردگاری تاکوتەنیای ڕەبوالعالەمین بیکە بە خاتری گەورەیی خۆت و خۆشەویستەکەی خۆت کە پێغەمبەری نازدار محەمەد مستەفایە و ڕوحیانەتی پاکوبێگەردی ئەم کاک ئەحمەدی شێخە ، ئەو تاقە کوڕەم لە قەزاوبەڵڵای دنیا بە دوور کە و دەرگای سەرکەوتنی ئەو پۆلی سێیەی بە جوانی بۆ بکەرەوە و مەڕێکم مەولودی پێغەمبەرە خۆشەویستەکەی خۆت بێت) . لەو لاشەوە ئەحە پەڕە کاغەزێکی خەتداری گەورەی بە سنگییەوە گرتبوو لە لایەکی پەنجەرەکەوە پیشانی فریشتەی دەدا و بەدەم و دەست ئیشارەتی بۆ کاغەزەکەی دەکرد و دەیویست پێی بڵێ نامەیەکم بۆ نووسیویت و سبەینێ سەعات دووی پاش نیوەڕۆ وەرە سەربان تا ئەو کاغەزەت بۆ هەڵبدەم . بە هەزار حال□ فریشتەی تێگەیاند و ئەویش زۆر بە جوانی سەری ڕەزامەندی بۆ لەقاند . ئەحە ئەو شەوە نامەیەکی زۆر جوانی نووسی ، ڕۆژی دوایی نامەکەی بە بەردێکی سافەوە بەست و چووە سەر سەربانی مال□ی خۆیان و فریشتەش لەو کاتەدا هاتبووە سەر سەربان .

ئەحە بە جوانی سەیرێکی ئەملاولای کۆڵانەکەی کرد ، کاتێک زانی کۆلانەکە چۆڵە و کەس دیار نییە هەتا توانی گوڕیی بەستەوە و زۆر بە قایم کاغەزەکەی بۆ هەڵدا ، بەڵام لە بەختی ڕەشی ئەحەدا نامەکە بەر تەلی کارەبای کۆلانەکە کەوت و ڕێک لە بەردەمی جەبارە شەلدا کەوتە خوارەوە . جەبارە شەل پێش تۆزێک ئەحەی بە سیلەی چاو لە سەربان بینیی بوو ، زانی ئەو نامەیە نامەی ئەحەیە ، بۆیە بێ سێودوو نامەکەی هەڵگرد و ل□ی□دا ڕۆیشت و هەر بە دەم ڕیگاشەوە نامەکەی کردەوە و تێر تێر بە ئاوەزی ئەحە پێکەنی . لەو نامەیەدا زۆر وشە و ڕستەی جوان جوانی نووسیبوو : (گیانە شیرینەکەم لەو ڕۆژەی ئێوە هاتوون ئەم گەڕەکەتان بە تەواوی ڕوونا ککردۆتەوە ، یاخوا بە خێربێن… هەر لە یەکەم ساتەوە تۆم خۆشویستووە و بەڕاستی تۆ پەری و فریشتە و گوڵێکی قەشەنگ و دانسقەیت و لە بەرچاوی من لە هەموو کەسێک جوانتری و لە ناخی مندا چووزەرەت دەرکردووە .. هیوادارم دڵی تۆش وەک دڵی من وابێت و شەو نییە خەو بە تۆوە نەبینم … تکات لێدەکەم سبەینی لە کۆڵانەکەی پشت مال□ی خۆتاندا وەڵامی ئەم نامەیەم بدەرەوە … تکایە وەڵام .. تکایە وەڵام چونکە

دەڵێی لەسەر ئاگرم و هۆشوهەستم لای خۆم نەماوە ….) . هەر نامەکە کەوتە خوارەوە ئەحە گورج خۆی شاردەوە و خوا خوای بوو جەبارە شەل نەی بینێ ، ئەوەندە پەست بوو خەنجەرت لێبدایە خوێنی لێنەدەهات و ئاراموئۆقرەی ل□ بەربڕا و جێگای بە خۆی نەدەگرت و نەیزانی چۆن چۆنی ئەو جەبارە شەلە نەعلەتییە لەوکاتەدا پەیدابوو ، ئەوەی سەیر بوو ڕۆژی دوایی لەسەر شەقامی کاوە و نزیک کەبابخانەکەی کاکە عومەری ئەجێ جەبارە شەل ئەحەی بینی و لێی نزیک کەوتەوە و بە پێکەنینەوە بە ئەحەی ووت : (ئەرێ خاڵۆ خۆمان وەڵامی نامەکەت بدەینەوە) . ئەحە خوا خوای بوو ببێت بە تنۆکێک ئاو و بە ناخی زەویدا ڕۆبچێت ، بۆیە لە تەریقیدا سەری داخست و بەبێ ئەوەی قسەیەک بکات بە خێرایی لە جەبار دوور ک□وت□وە . جەبار بوو بەگرێ کوێرەی سەر دڵی ئەحە ، لە هەرچ شوێنێکدا بیبینیایە خۆی لیێ دەشاردەوە . زوو زووش لە دڵی خۆیدا دەیووت : (سەرباری خەمی باوکم خەمی جەبارە شەلیش هاتە سەر دڵمان) .

ڕۆژ لە دوای ڕۆژ پەیوەندی ئەحە و فریشتە زیاتر پەرەی دەسەند ، چەند جار ێک لە کۆلانە تەسک و درێژەکانی سەرشەقامدا یەکتریان دەبینی و قسەیان پێکەوە دەکرد و بە جۆرێک فریشتە تێکەڵ بە ناخی ئەحە بوو بوو ، تاقیکردنەوەی هەر لە بیر نەمابوو ، بەلام لەگەڵ دەستپێکردنی تاقیکردنەوەکاندا و لەبەر خاتری دایک و باوکی چوو هەموو تاقیکردنەوەکانی تەواوکرد و لە ئەنجامدا بە چوار سفرەوە گەڕایەوە . کاتێک دایکی بەو سفرانەی زانی خەریکبوو لە داخدا لە پێستی خۆی دەربچێت و بە ئەحەی ووت : (خۆ تۆ بە ناخێری گیانت ساڵی پار باشتر بوویت ، پار بە دوو سفرەوە گەڕایتەوە ، کەچی ئەمساڵ کردت بە چوار و بەخوا ئەگەر باوکت بەمە بزانێ حەیا و شەرەفت دەبا ، ئەی خوای گەورە ئەمە چ چاوێکی پیسە وا کاری لەم هەتیوەم کردووە) . ماوەیەک ئەو سفرانەیان لە باوکی شاردەوە ، بەلام کە ئەویش زانی تەنها چوار تفی خەستوخۆڵی گرتە تەختی ناوچەوانی ئەحە و ووتی : (حەیفە کەسێکی تەپۆ و بوودەڵە و بێ خێروبێری وەکو تۆ کوڕیی کابرایەکی داما و ماندووی وەک من بیت ، خۆزگە دەمتوانی بە تفەنگە یازدە تیرەکەم یازدە فیشەکم بەو ک□ل□□ پووتەدەوە دەنا و لە دەستت ڕزگارمان دەبوو ، بڕۆ لە بەرچاوم مەمێنە هەی پێستی سەرت بە نەحلەت بێ) . ئەحە هەر دەتوت قوڕقوشمی کراوەتە ناو گویێ و وەک کاسەی چەوری لێهاتبوو بە هیچ قسەیەکی باوکی تەڕ نەدەبوو ، چونکە ئەوە یەکەمجاری نەبوو بە تفی باوکی دەمووچاوی سواخ بدرێت ، بۆیە باکی نەبوو ، بە سەرشۆڕیی پشتیکردە هەموویان و چووەوە بۆ ژوورەکەی خۆی ، هەر کە لە پەنجەرەکەوە ماڵی

فریشتەی بینی ، نە تفەکانی باوکی لە بیرما و نە خەمە گەورەکانی دڵە میهرەبانەکەی دایکی .

پەیوەندی ئەحە و فریشتە ئەوەندە بە هێز بوو ، ڕۆژێکیان فریشتە کلیلی دەرگای دەرەوەی ماڵی خۆیانی دا بە ئەحە تا وێنەیەکی لە بەربگرێتەوە . لە لایەکی ترەوە فریشتە خۆیکرد بە هاوڕێی بەهاری خوشکی و جار جار سەردانی یەکتریان دەکرد ، ئەحەش بەم هاوڕێیەتیان شادمان بوو . ئەوەی ئەحەی زۆر پەست و بێزار دەکرد تەنها جەبارە شەل بوو ، چونکە جار جار دەیبینی و دەبوایە لە ترسیی تانە و تەشەر و قسەکانی لە حەوت کون خۆی بشاردایەتەوە . ئەو ساڵە گەرمەی وتووێژ و دانوسانی نێوان سەرکردایەتی کورد و حکومەتی عیراق بوو . پێشمەرگەکان گەڕابوونەوە بۆ ناو کەسوکاریان ، نامیقیش بە خۆی و بڕنەوێکی درێژەوە گەڕابۆوە . نامیق کاتی خۆی لەگەڵ ئەحەدا لە یەک قوتابخانەدا بوون ، زۆر بزێو و جەربەزە بوو . سەرلە ئێواران پیاوان و کوڕانی ئەو گەڕەکە لە نامیق کۆدەبوونەوە و ئەویش بە خۆی و بڕنەوەکەیەوە لە ناویاندا دەوەستا و باسی پێشمەرگایەتی بۆ دەکردن . ڕۆژێکیان نامیق لە ناو کۆمەڵێکدا یاریی بە تفەنگەکەیدەکرد ، لە پڕ فیشەکێکی لە دەست دەرچوو و ڕێک سەردڵی جەبارە شەلی ئاگردا و شەبەقێکی سوری گەورەی لە پشتدا کردەوە و یەکسەر هەناسەی لێبڕیی و هەر لە وێدا دەمی دا ب□ یەکدا و ساردبۆوە . بەمەش ئەحە خەمی جەبارە شەلیشی لە کۆڵبۆوە ، کە بوو بوو بە مۆتەکەی سەر شانی . ئیتر ئەحە هیچ شتێک نەبوو لێی بترسێت ، چونکە باوکی بە تەواوەتی فەرامۆشی کردبوو و نامیقیش جەبارە شەل و نهێنی نامەکەی بە یەک فیشەک بۆ خستە ناو گۆڕێکی گردی سەیوانەوە .

تا دەهات بڵێسەی ئاگری دڵی ئەم دوو دڵدارە زیاتر کڵپەی دەسەند و پڕیشکی دەهاویشت ، بە جۆرێک نەعیمەی براژنی فریشتە بەو پەیوەندییەی زانی بوو و بە تەواویش یارمەتی و هاوکاریشی دەکردن .

بۆیە فریشتە بە پشتی نەعیمە بە ئەحەی ووت : (شەوانی شەممە و یەک شەممە و دووشەمم□ان کاکم شەوانە کاردەکات و لە ماڵەوە نییە و دایکم و براژنیشم لە سەربان دەنوون ، ئەگەر ئارەزوو بکەیت دەتوانم لە نیوە شەودا دەرگات بۆ بکەمەوە و سەردانم بکەیت ، ئەمەش لەوە چاکترە لە ناو کۆلاناندا یەکتریی ببینیین) . ئەحە ئەمەی لە خوا دەویست و زۆر زۆری پێخۆشبوو ، دەمێکیش بوو دەیویست ئەو ئەم پێشنیارە بۆ فریشتە بکات ، بەلام باشبوو وا خۆی کردی . ئنجا فریشتە ووتی : (کەواتە ئەگەر کاتژمێری دووی شەوی شەممەی

داهاتوو گڵۆپەکەی بەردەرگای ماڵی خۆمانم کوژاندەوە و دام
نەگیرسانەوە ئەوە مانای وایە لەو دیو دەرگاکەمانەوە چاوەڕوانت
دەکەم و دەتوانیت بێیت و ماوەیەک پێکەوە بین) . ئەحە لە خۆشیدا
قاچەکانی نە دەکەوتە زەوی و زۆر دەمێک بوو چاوەڕوانی هەلێکی وا
خۆشیدەکرد و لە چوونە دەرەوەی شەویشدا هیچ کێشەیەکی نەبوو ،
چونکە باوکی بە خۆی و تفەنگە یازدە تیرەکەیەوە پاسەوانی گومرگە
سووتاوەکەی دەکرد و دایک و بەهاری خۆشکیشی شەوانە زوو دەنووستن .
ئەحە ئاراموئۆقرەی لەبەر بڕا و هەموو سەعاتێکی بە ساڵێک لیێ
دەڕۆیشت و نەیدەزانی تا شەوی شەممە چۆن چۆنی کاتەکانی بەسەربەرێت
و بە دیار میلی کاتژمێرەکەیەوە وەک مۆم دەتوایەوە .
شەوی شەممە هات و ئەحە بە جوانی خۆی ئامادەکرد و چاوەکانی
بڕیبووە گڵۆپەکەی سەردەرگای ماڵی فریشتە ، کە وەک دڵی ئەحە
دەسووتا ، لە کاتژمێری دووی نیوە شەودا گڵۆپەکە خامۆشبوو ، ئەحە
ئاوێکی سارد و فێنکی زۆر خۆش کرا بەسەر دڵیدا و بە هیواشی و بەبێ
ئەوەی دەنگی پێکانی بێت هاتە خوارەوە و لە ماڵ چووە دەرەوە و بە
خێرایی ملینا بۆ بەردەمی ماڵی فریشتە ، کە لەو کاتەدا لە درزی
دەرگاکەوە چاوەڕوانی دەکرد . هەر ئەحە گەیشت گورج دەرگاکەی بۆ
کردەوە و بێ پرس و بێ ترس چووە ژوورەوە و لە داڵانەکەدا بەیەک
گەیشتن و نیگای چاوەکانیان پێکەوە یەکانگیربوون و باوەشێکی
ئێجگار گەرمیان بە یەکدا کرد و پاشان چوونە ژوورەوە و بە
ئارەزووی دڵی خۆیان یەکتریان ماچکرد و ئاگایان لە دنیا نەما .
ئەحە لەگەڵ هەر ماچێک و گوشینی مەمکە تورتە بچکۆلەکانیدا ، دڵی
وەک دڵی باڵندەیەک دەلەرزی و بە دڵ خۆیدەکرد بە قوربانی و زوو
زووش دەیوت : (لە ئێستاوە لە پێناوی بەختیاری تۆدا دەژیم و
چاوەڕوانی ئەو ڕۆژە خۆشە دەکەم بە یەک بگەین) . ئەو شەوە هەتا
بازن و تەوقە و گوارەکانیشی ماچکرد و خۆشترین شەوی ژیانی ئەحە
بوو ، کە گەڕایەوە ماڵەوە ئەوەندە ماندوو بوو نە یدەتوانی لەسەر
لاقەکانی خۆی ڕابگرێت ، بۆیە ئەو نووستنەی لێی نووست ، تا
نیوەڕۆیەکی درەنگ چرچەی نەکرد و باوەڕی بەوەش نەدەکرد دڵداریی
ئەوەندە خۆشبێت . ئیتر ئەحە هەموو هۆش و هەستی لای ئەو کچە بوو
تەنها ساتێک شێوەی شیرینی لە بەرچاو لا نەدەچوو .

لە ماوەی مانگێکدا دوو جاری تر توانی بچێتە ژووانی فریشتەوە و
خۆشترین کات پێکەوە بە سەربەرن . بەلام ئەم خۆشی□یان تا سەر
نەبوو ، ڕۆژێکیان فریشتە بە دەمووچاوێکی پەستەوە ، کە تک تک خەمی
لیێ دەباری بە ئەحەی ووت : (دوو شت هەیە دەمەوێت پێت بڵێم ، جا
تکایە خۆ ڕاگر و هێمن بە تا قسەکانم تەواو دەکەم ، یەکەمیان

خوازبێنی کەرم هەیە ، ئەو کەسەش کوڕێ ناسیاوێکی هاوڕیێەکی کاکمە و هەمووش حەزدەکەن شووی پیێ بکەم ، دووەمیشیان هەفتەی داهاتوو لەم گەڕەکە دەگوێزینەوە و دەچینە نزیک سەرچنار ، جا بە ڕاستی من دڵم بە تۆوەیە ئەگەر دەتوانیت بە زوترین کات وەرە بۆ داخوازیم) . ئەحە کسپەی ئازارێک لە هەناوی هەستا و وا بەو قسانە تاسا دەتووت دنیا بەسەریدا ڕوخاوە و پێش ئەوەی بە وشەیەک دەم بکاتەوە فریشتەی بە دووچاوی پڕ لە فرمێسکەوە لیێ دوور کەوتەوە . ئەحە لە ژێر باری ئەو خەمەدا خەریکبوو شێت بێت و باوەڕی بە خۆی نەدەکرد و بە تەواوی پەشۆکا و خۆشی نەیزانی چۆن چۆنی گەیشتەوە ماڵەوە و یەک تەختە لێی پاڵکەوت و بەردەوام بە خەمی قسەکانی فریشتەوە دەتلایەوە و کەوتە وڕێنەکردن : (وەرە بۆ خوازبێنیم ، ئاخر ئەگەر بە چوار سفری چاو زەقەوە داوای ژن بکەم ، یان باوکم شێت دەبێت و بە تفەنگە یازدە تیرەکەی هەموومان دەکوژێت ، یان ئەم خانووەمان بە سەردا کاولدەکات ، خوایە گیان من تووشی چیی بووم) . ئیتر وەک نەخۆشێکی گێژیی لێهات و مێشکی بوو بە شارە زەردەواڵە و تاقەتی نەبوو نە تەماشای ماڵی فریشتە بکات و نە نانیش بخوات و کەوتە ناو گێژاوی کێشەیەکی ئێجگار قورسەوە بەردەوام تیایدا دەسووتا.
پاش چەند ڕۆژێک پیکابە سپییەکە بە بەرچاوی ئەحەوە کەلوپەلی ماڵی فریشتەیان لیێ بارکرد ، ئەحە دەتووت لە پەنجەرەکانی دۆزەخەوە تەماشای ئەو پیکابە دەکات و ناخی دڵی بوو بوو بە گڕکانێک و پشکۆی بە هەموو گیانی ئەحەدا پەرشوبڵاودەکردەوە . خۆ کاتێک شەو هات و گڵۆپە کوژاوەکەی بەردەرگای ماڵە چۆڵەکەی فریشتەی بینی ، بە تەواوی ڕوخا و هەزار بیرۆکەی خراپ و ترسناک بەردەوام مێشکیان دەهاڕی .

٣

ئەحە بە جۆرێک تێکچوو، جێگای بە خۆی نەدەگرت و لەو ماڵەدا ب□ کز داروبەرددا دەچوو و بوو بە ئاگر چووە گەردنی دایکی و بەهاری خوشکی و بە تەواوی لە تامی دەرکردبوو ، بۆیە بە دڵ لێی بە گازندە بوون . خۆشی نەیدەزانی چیی دەوێت و چیی دەکات ، وەک گا بەردێک وا بوو لە تروپکی شاخێکی هەزار بە هەزارەوە گلۆر بووبێتەوە و کەس نەیدەزانی لە کوێدا دەگیرسێتەوە و کەی ئارامدەگرێت . جارێکیان دایکی هاتە تینی و ووتی : (ئەگەر مردم و لەسەر تاتە شۆرەکەم ئاو بە دەممدا هاتە خوارەوە ، ئەوە بزانن زوخاوی ڕەشی ئەم هەتیوە سەرشینەیە ، کە نەیهێشت ڕۆژێک لە ڕۆژان لەم ماڵەدا بە خۆشی نانێک بخۆین) . ئەحە بەم قسانەش ئەوەندەی تر باری دەروونی تێکدەچوو ،

خۆ کاتێک لە دوورەوە خانووە چۆڵەکەی فریشتە و گڵۆپە کوژاوەکەی سەر دەرگاکەیانی دەبینی ، بە جارێک هۆشوهەستی لا نەدەما و ئەقڵی لە دەستدەدا .

بە تایبەتی ئەو گڵۆپە ئەوەندە کاری کردبووە سەری ، شەوێکیان بە پرتاو چووە دەرەوە و ماوەیک لە بەردەمی مال□ی خۆیاندا وەستا و کاتێک زانی کەس دیار نییە بە یەک هەنگاو خۆی گەیاندە بەر دەرگای ئەو خانووە و بە خێرایی دەرگاکەی کردەوە و چووە ژوورەوە و گڵۆپەکەی داگیرسان و گەڕایەوە بۆ مال□ی خۆیان و لە بەرخۆیەوە دەیووت : (حەزدەکەم ئەو گڵۆپە هەمیشە داگیرساو بێت تا ئەو ساتانەم بیرنەکەوێتەوە کە چاوەڕوانی ژووانی فریشتەم دەکرد و دەم گرتە باوەشی دڵم) . بێگومان ئەمەش کەفەکوڵی خەموپەژارەی ناخی ئەحەی دانەمرکاندەوە و گلاراو لە عومری کەوتبوو و وەک شێت و هاری لێهاتبوو و هەزار بیرۆکەی خراپ خراپ لە مێشکیدا مێروولەی دەکرد و لە دواجاردا هاتە سەر ئەوەی ئەو خانووە بسووتێنێت و لە بەرچاوی نەمێنێت . بۆیە هەموو خەون و خولیا و ئامانجی جێبەجێکردنی ئەو کارە پڕ مەترسییە بوو ، دەتووت میزە پشیلەیان لە بنی قاچەکانی دراوە و جێگای بە خۆی نەدەگرت و خوا خوای بوو بە زوترین کات ئاگر لەو خانووە بەربدات و تاقگ□ و گڕ و کڵپە و بڵێسە و داوە دوکەڵی بەرەو ئاسمان بەرزببێتەوە و سەرتاپا ببێت بە سوتوو و خۆڵەمێش و ڕەشەبایەکی قایمیش هەر هەمووی لەگەڵ خۆیدا ڕاماڵێت و جگە لە چوار دیوار و کەلاوەیەکی چۆڵوهۆڵی وێران هیچی تری لە بەرچاو نەمێنێت . بەڵام ئەوەی بوو بوو بە کۆسپ و دەستەکانی ئەحەی بەستبوو تەنها باوکی بوو .

چونکە پێش چوار شەو دوو دز خۆیان لە گومرگە سووتاوەکەدا مەڵاس دابوو بۆ دزیکردن ، باوکی ئازایانە لێیان ڕادەپەڕێت تا دەسگیریان بکات ، بەڵام یەکێکیان لە پشتەوە و بە چەقۆیەکی ڕووتەوە پەلاماری دەدات و بە سووکی شانی چەپی زامدار دەکات و ئەویش مەردانە ئاوەڕیی لیی دەداتەوە و بە هەموو هێز و توانای خۆیەوە قۆناخە تفەنگێک لە سەر دڵی دەسرەوێنێت و دەی تاسێنێ و بە پشتا دەیخات ، دزی دووەم دەیەوێت بچێت بە هانای هاوڕێکەیەوە ، بەلام باوکی ئەحە گول□□ی□ک بە سەر سەریدا دەتەقێنێت ، ناڵەی ئەو گول□□ی یازدەتیرە دوا بڕاوە ئەوەندە بەهێز دەبێت کابرا بە جارێک ئەتۆقێ و لە جێگای خۆی ئەوق دەبێت و لە ترسی گیانی خۆی دەکەوێت بەسەر پێلاوەکانیدا و باوکی ئەحەش زوو زوو دەڵێت : (قەستەم بەخوا بجوڵێنەوە سەردڵتان پڕدەکەم لە دووکەڵ و باروت) . لەو شەوە کشوماتا تەدا و لەگەڵ ئەو

ناوەیدا پاسەوانەکانی نزیک گومرگە سووتاوەکە دەکەونە فیکە و لەگەڵ پۆلیسدا بەدەم تەقەکەوە دەچن و دوو دزەکە دەستگیردەکەن و باوکی ئەحەش دەبەن بۆ نەخۆشخانە و تیماری برینەکەی دەکەن و لە پاداشتی ئەو ئازایەتییەیدا هەفتەیەک ئەشکی پێ ناگرن . ئیتر ڕۆژانە دەچوو بۆ سەر دوکانەکەی و شەوانیش بەخۆی لەماڵەوە پاڵی لەدابەوە و دەستە دەستە هاوڕێی و ناسیاوەکانی سەردانیان دەکرد ، ئەحە کە ئەو قەڵەباڵغییەی لە دەوری باوکی دەبینی خەریکبوو شێت دەبوو ، لە داخی دڵی خۆی ولە بەرخۆیەوە زوو زوو دەیوت : (تە چاوت لەمە ناکەی لە چ کاتەکدا دزم بۆ دەگرێت ، دزەکیش نا ، بە جارێک دوو دز ، ئاخر ئەگەر لە بەختی ڕیشی مندا نەبێت ، کەی ئەو گومرگە سوتاوە کاولە بە حەیاتی دزی چەتە سەر) .

ئەحە دەتووت لەسەر ئاگرە بۆ سووتانی ئەو خانووە ، ترسی ئەوەی هەبوو سەرلەنوێ بدرێتەوە بە کرێ ، بۆیە بەبێ ئەوەی گوێ بداتە بوونی باوکی بەیاریدا شەو بەو کارە پڕ مەترسییە هەڵبستێت و ئیسراحەت بە مێشکی ماندووی خۆی بدات . بۆ ئەمەش یەکەمجار چوو گۆچانە حەیزەرانەکی باوکی هانییە ژوورەکەی خۆی و تەڵەکی ڕووتی نەختێک درێژی بە بنیەوە بەست ، پاشان بە دزیی دایکییەوە یەک شووشەی پڕ لە نەوتی ئامادەکرد و بەیاریدا لە نیوەشەودا ئاگر بەربداتە ئـــەو خانووە . ئەو ڕۆژە ڕۆژێکی هاوین بوو ، جگە لە ئەحە هەموویان بە شەو لە حەوشەکەدا دەنووستن ، بەڵام ئەحە لەبەر بـــاوکی لە ژوورەکەی خۆیـــدا دەمـــایەوە ، جگە لە بـــاوکی مـــاوەی هەفتەیەکبوو سەبری خوشکی بە تەراویی گەڕابەوە ماڵی ئەمان . ئەو شەوە جێگـــای ســـەبری نزیـــک دەرگـــای دەرەوە یـــان بـــوو ، ئەحە لە نیوەشەودا کە دڵنیابوو هەموو خێزانەکەی لە خەوی شیرینی خۆیاندان ، تەپەدەرەکی بە جوانی سووتان و ڕیش و سمێڵەکی ئەستور و ڕەش ڕەشی قەترانی بە خۆی دروستکرد و کڵاوجامانەکەی باوکی نایە سەری و لە سووچی پەنجەرە کراوەکەی خۆیەوە ، کە نزیک بە دیواری دەرەوە بوو ، دار حەیـــزەرانەکەی درێـــژکرد بە تەڵەکـــانی کارەبـــا ، کە بە دیوارەکەیانەوە قایمکرابوون و سارد و گەرمی لە یەکدا و کارەبا شەرتیکـــرد و کـــوژایەوە و گەڕەک بەجـــارێک بـــوو بە تاریکستـــانەکی ئەموستەچاو . ماوەیەک وەستا و کاتێک زانی کەس بە خەبەر نییە ئنجا پەڕاوە لاستیکەکانی باوکی لە پێکرد و شقارتەیەک و بوتڵە نەوتەکەی هەڵگـــرد و زۆر بە ئەســـپایی چـــووە خـــوارەوە ، ئەوەنـــدە بە هێـــواشی هەنگاوی پچکەلەی دەنا خۆشی گوێی لە دەنگ وترپەی قاچەکانی خۆی نەبوو . گەیشتە بەردەمی دەرگای دەرەوە و ویستی لەسەرخۆ بیکاتەوە ، ئا لەو ساتەدا و بە نەگبەتی ئەحە سەبری خوشکی کە لەبەر کەشەی

خۆی بە تەواوی نەنوستبوو ، بەو تاریکییە لە جێگەکەی خۆی ڕاپەڕی و بە هەموو هێز و توانایەوە پەلاماری ئەحەی دا و ئامبازی بوو وایزانی دزە و کەوتە هاوار هاوار . باوکی بە یەک قەڵەمبازد گەیشتە سەری و گورج بە قۆڵی ڕاستی ملی ئەحەی بەستەوە و نەیهێشت جووڵە بکات و خەریکبوو ه□موو دەمارەکانی ملی بپچڕێنێت و سەری لە لەشی جوێ بکاتەوە و ووتی : (کەرباب من خۆم بە شەو تا بەیانی دز ڕاو دەکەم ، کەچیی گەوجێکی وەک تۆ دێیتە سەر ماڵی من بۆ دزی) . ئەحە زەندەقی چوو ، وا ساکابوو فززەی لێوە نەهات . بەهار و سەبریش بەو تاریکییە ، وەک دزێکی ڕاستقینەیان گرتبێ بە نەعل و چەپۆک کەوتنە سەروگوێلاکی ، باوکی وەک لاشەیەکی بێ گیان کێشیکرد بۆ بەردەمی هەیوانەکە و بە بەهاری ووت ، ئا بڕۆ لە ژوور سەرینەکەم ئەو لایتەم بۆ بێنە .

بەهار لایتەکەی هانی و دای لە دەمووچاوی . تەماشایانکرد خۆ ئەمە کاکە ئەحەی خۆیانە . هەموو بە جارێک حەپەسان و باوکی کە بەو شێوەیە ئەحەی بینی هۆش لە ک□ل□□یدا نەما و ئاگر لە چاوەکانی دەباری و هەتا توانی زللەیەک و شەقێکی قایمی وای تێهەڵدا یەک بستی بەرزکردەوە . سەبری دەستی باوکی گرت و لێی دەپاڕایەوە بێ دەنگ ب□□ت تا دراوسیێکان نەیەنە سەیریان . دایکی دەگریا و ڕوومەتەکانی خۆی دەڕنییەوە و دەیووت : (کوڕە بۆ خاتری خوا تۆ بۆ واشێت بوویت ، ئاخر بەم نیوە شەوە ئەم دەمووچاوەی خۆتت بۆ وا ڕەشکردووە ، ئەی ئەو قاپە نەوت و کڵاووجامانەیەی باوکت چیدەکات لە لای تۆ) . بەهار و سەبری باوکیان گرتبوو و بەردەوام دەستیان ماچدەکرد تاهێور بێتەوە ، بەڵام ئەو دامرکانەوەی بۆ نەبوو ، دەتووت شێرێکی توووڕەیە و لە هەزار لاوە بریندارە ، بۆیە بە هەموو هێز و تین و توانایەوە لە دەستی سەبری و بەهار خۆی ڕاپسکان و چوو بۆ تفەنگە یازدە تیرەکەی تا لە ک□ل□□ی پووتی ئەحەدا خاڵی بکاتەوە ، بە خێراییەکی تیژی ئێجگار زۆری واوە خۆیکرد بە ژوورەکەدا ، لایەکی شانی بەر لاشیپانی دەرگاکە کەوت و بە قایمی گەڕایەوە بۆ دواوە و بەپشتا کەوت و گرمۆڵە بوو . بەو تاریکییە دایکی و سەبری و بەهار بە خێرایی چوون بە هانایەوە و ویستیان ڕاستی بکەنەوە ، هەر دەستیان دایە شانی پرخەیەکی قایمی لیێ بەرزبۆوە و هەناسە لە سنگیا تاسا و سارد بۆوە و بە تەواوی نوزە و نرکەی لێ بڕا و سەری پڕ خەموخەفەتی بە یەکجاری نایەوە و دەستی لە دنیا بەردا و گیانی پاک و دڵۆڤانی بۆ بەهەشت فڕی . ئەحە بەو کارەساتە واقی وڕمابوو ، وەک ژن دەگریا و نەیدەزانی چیی بکات و چاوەکانی بوو بوون بە دوو جۆگای فرمێسک و لەگەڵ ڕەشی دەمووچاویدا تێکەڵ بوو بوون و

سەروکەللەیەکی ئەجگار سەیر و ناشیرین و بەزوەری هەبوو .

بەو شەوە تاریکە زیڕە لە ماڵی ئەحە هەستا و قژەنینەوە و هاوار و زریکە و گریانی دایکی و بەهار و سەبری گەیشتە کەشکەلانی فەلەک و دەی بەردیان دەکرد بۆ ئاو و بە یەک چرکە هەموو گەڕەک و خەڵک و خوایان بە سەردا داباری و کەوتن بە کۆستی خۆیاندا . ئاخر ئەو مردنە لە ناکاوە مردنەک بوو دەی بەردیشی دەکرد بۆ ئاو . بۆ بە یانی تەرمی ئەو پیاوە باشە ماندووەی هەموو ژیانی خۆی تەرخانکردبوو بۆ خۆشی مناڵەکانی بەرەو سەیوان بە ڕێکرا و ئەو گەڕەکە هەر هەموویان لە ناشتنیا بەشداربوون و بە ڕێکەوت گەڕەکەی چەند هەنگاوێک لە گەڕەکەی جەبارە شەلەوە دوور بوو . ئەحە کە گەڕەکەی جەباری بینی برینەکانی کولایەوە و لە بەرخۆیەوە ووتی : (خۆزگە ئەو ڕۆژەی نامەکەم کەوتە بەر پێڵاوە خۆڵاوییەکانی تۆوە ، وازم بهێنایە و دەستم لە کتێبەکانم هەڵنەگرتایە ، خۆزگەش گۆیی فیشەکە بێ نەوەکەی نامیق بەر سەردەی من بکەوتایە و سنگی منی هەلاهەلا بکردایە و ئەم ڕۆژە ناخۆشەم بە چاوی خۆم نە بینیایە) .

٤

لە دوای ئەو کارەساتە ناخۆشەوە ماڵی ئەحە بوو بە کورەیەک لە کورە پڕ لە پشکۆکانی دۆزەخ و بەردەوام تێیدا دەسووتان ، بە تایبەتی دایکی ئەحە بە سفت و سۆ دەگریا و ئاراموئۆقرەی لەبەر بڕا بوو هەوربوونەوەی بۆ نەبوو ، بەردەوام دامێنی سەرپۆشە کرێشە ڕەشەکەی لە فرمێسکی تەڕی چاوەکانی هەڵکێشرابوون ، خۆ ئازارەکانی سەبری لە ئازارەکانی دایکی زۆر خراپتر بوو . چاوەکانی بوو بوون بە دوو گۆمی خوێن ، ئاخر ناهەقی نەبوو چونکە جگە لە کۆستە گەورەکەی باوکی ، خەموپەژارەی هاوسەر و منداڵەکانیشی لە ناخی ئاڵابوون . بەڵام بەهار لە وان باشتر بوو ، چونکە گیانێکی بە هەستوسۆزی گەرموگوڕی هاوڕێیە دڵسۆز و خۆشەویستەکانی بوو ، کە بە ساتێکیش دەوریان چۆڵنەدەکرد و بەردەوام دڵنەواییاندەکرد . ئەحەش پەشیمانی وەک گوێزانێکی تیژ ناخی ئەنجن ئەنجن دەکرد و بیرکردنەوە لە باوکی وەک بەرداشێک مێشکی دەهاڕی و لە تەریقیدا ڕووی نەدەهات خۆی نیشانی دایک و خوشکەکانی بدات . حەزیدەکرد چاوەکانی کوێرایی دابێت و جلە ڕەشەکانی دایک و خوشکەکانی نەبینێ ، ئەو چاکدەیزانی کۆڵەکەی ماڵەکەیان باوکیان بوو ، هەر تەنها ئەو سەرچاوەی بژێوی ئەو ماڵە بوو ، هەر تەنها ئەویش بوو مشوری هەموو داوایەکی ورد و درشتی یەک بە یەکی ئەو خێزانە دەخوارد ، کەچی بەهۆی گەمژەیی ئەمەوە ئەو کۆڵەکەیە لە ئانوساتێکدا ڕوخا و ئەمانی بە تەنها

بەجێهێشت و ژیانی تاریککردن .
ئەوەی تۆزێک تروسکایی دەدا بەم خێزانە کەسکەوتووە خاڵی ئەحە و دراوسێ دوکانەکانی باوکی بوون ، کە سەراپا ناخی دەیان باخی گوڵبوو ، ئێجگار پەرۆشی ژیانی ئەو خێزانە بوون . هەر زوو بە هانایانەوە هاتن و بە پێی توانا و دەرەتانیان هەموو هاوکارییەکی خۆیان خستە بەر دەستیان . ئەوان دەیانزانی دەبێت یەکێکی تر هەبێت سەرپەرشتی ژیانی ئەو خێزانە ڕوخاوە بکات ، بۆیە هەر پاش چەند ڕۆژێک هەموو لە ماڵی ئەحە کۆبوونەوە و داویان لە ئەحە کرد بچێتە سەر دوکانەکەی باوکی و درێژە بە کارەکەی بدات و ئەوانیش بە هەموو شێوەیەک پشتیوانی دەکەن و یارمەتی پێویستی پێشکەش دەکەن .
بێگومان ئەوەش تەنها چارەسەر بوو کە بەردەوامی بە ژیانی ئەو خێزانە بدات .

ڕۆژی دوایی ئەحە لەگەڵ خاڵیدا ، کە تا خوا حەزبکات پیاوێکی ئازا و دڵسۆز و مەردبوو چوون دەرگای دوکانەکەیان کردەوە و دراوسییەکانیان بە پەرۆشەوە لە دەوریان کۆبوونەوە و هەر یەکەیان بە جۆرێک ورەی ئەحەی بەرزدەکردەوە . خاڵیشی چەند ڕۆژێک لێی دوور نەکەوتەوە و هاوکارییەکی چاکی کرد و پاشان بڕێک پارەشی خستە ژێر دەستییەوە تا بتوانێت کەلوپەلی تازەی پیێ دابین بکات و ناوی باوکی لەو گوزەرەدا کوێر نەکاتەوە .
ناخی پڕ خەمی ئەحە و ویژدانی بریندار وزەی دەدایە بەری تا لەو کارەیدا سەرکەوتوو بێت ، خۆ یارمەتی بێ سنوری ئەو دراوسییە ئەمەکدارە زۆر چاکانەی لە دنیادا وێنەیان نەبوو ، تا دەهات کاری ئەحەی ئاسانتردەکرد و ڕۆژ لە دوای ڕۆژ شارەزاتر دەبوو ، لە هەمان کاتدا لە هەوڵی ئەوەدا بوو گابەردێکی گەورە لەسەر ڕابووردووی خۆی دابنێت و بیری لیێ نەکاتەوە ، ئەو تەنها هیوا و ئاواتی ئەوە بوو دڵی شکاوی دایکی و خوشکەکانی ئاشتبکاتەوە و کارێک بکات بە باوکیان پێوە دیار نەبێت و ژیانێکی نوێ دەستپێبکاتەوە .

بێگومان هەر واشیکرد و لە هیچ چاکەیەک خۆی نەدەبوارد و توانی لە ماوەیەکی کەمدا وردەکارییەکانی کارەکەی باوکی شارەزابێت و دڵی مشتەرییەکانی بە جوانی ڕابگرێت ، ئێوارانێکی درەنگیش کە دەگەڕایەوە بۆ ماڵەوە و بە گەرمی دەستی دەکردە ملی دایک و خوشکەکانی و ماچ و دڵنەوایی دەکردن ، توانی وردە وردە دڵی ئەوان تا ڕادەیەک ئاشتبکاتەوە و بەڵگەش بۆ ئەمە دوعا و نزا زۆرەکانی دایکی بوو ، کە دوای هەموو نوێژێک و لەسەر بەرماڵەکەی و ڕوو لە یەزدان داوای تەمەن درێژی و سەرکەوتن و سەلامەتی بۆ دەخواست .

ژیانی تازەی وای لە ئەحمەد کرد ببەتە بە کوڕێکی تر و هەموو هەشوهەستی لای بژێوی خێزانەکەی بێ ، بە جۆرێکی ئەوتۆش گۆڕابوو ئیتر هی ئەوە نەبوو پێی بڵێیت ئەحمەد . جا لەگەڵ ئەوەشدا پیاوانە سەرقاڵی کاروکاسپی خۆی بوو ، بەڵام هەر وازی لە سیاسەت نەهێنا ، ئەوەبوو پاش ماوەیەکی کەم وەک کاسبکارێک لە یەکییەتی قوتابیانی کوردستانەوە گوێزرایەوە بۆ ڕێکخراوی کاسبکارانی پارتی و بوو بە ئەندامێکی چوستو چالاک و تێکۆشەری ئەو ڕێکخراوە .

ئەحمەد هەشتا ماوەی ساڵێکی لەسەر دوکانەکەی باوکی تەواو نە کردبوو ، دەنگۆی جیابوونەوە و دووبەرەکی لە نێوان سەرکردایەتی شۆڕشی ئەیلولدا سەریهەڵدا و باڵی مەکتەبی سیاسی بە سەرکردایەتی جەلال تالەبانی بە بیانوی ئەوەی بارزانی کوردی بە پرتەقاڵ بە حکومەتی عیراق فرۆشتووە و نەیتوانیوە مافە ڕەواکانی کورد وەربگرێت ، جیابوونەوە . شەڕ و کوشتار لە نێوان ئەو دوو باڵەدا سەریان هەڵدا ، خوێنی کورد بە دەستی کورد ڕژا و ئاوێکی خراپیان بە دواڕۆژی کورد ڕشت ، میللەت باوەڕی بەو شەڕە چەپەڵە نەبوو ، هەر بۆیە ئەو دوو لایەنەیان ناو نا مەلایی و جەلالی . ئیتر پشێوی و نائارامی و خەم و پەژارە و دڵەڕاوکێ هەموو لایەکی گرتەوە ، ئەندامان و هەوادارانی پارتیش بوون بە دوو بەشەوە . ئەحمەد هەر زوو خۆی یەکلایی کردەوە و باوەڕی تەواوی بە جەلالییەکان بوو ، بۆیە هەر زوو بە وانەوە نووسا و بە گەرمیش داکۆکی لێیدەکردن ، هەرکەسێکیش پرسیاری لە ئەحمەد دەکرد (تۆ بۆچی جەلالییت ؟) ، ئەویش بەردەوام وەڵامەکی کورتی ئامادەکراوی هەبوو دەیوت (لەبەر پرتەقاڵ) . ئەوەندە وشەی پرتەقاڵی بەکارهێنابوو ، دراوسێ مەلاییەکانی ناو گوزەرەکە ناویان لێنابوو ئەحمەد پرتەقاڵ .

شەڕی براکوژی بەردەوامبوو ، لە ئەنجامدا پێشمەرگە مەلاییەکان توانیان لووتی جەلالییەکان زۆر بە خراپی بشکێنن و ڕاویان بنێن و تا شاری هەمەدانی ئێران خۆیان نەگرنەوە .
ئەحمەد پرتەقاڵ ئەو شکستەی زۆر پێناخۆشبوو ، لە دڵی خۆیدا جار جارێک دەیوت : ئاخ ئەگەر باوکم بمایە و کێشەی ئەو دایک و خوشکانەم نەبوایە ئێستا منیش لەگەڵ ئەواندا دەبووم و هەقی ئەو هەموو پرتەقاڵانەم لە مەلاییەکان دەکردەوە ، بەڵام خەم و پەژارەی ئەحمەد زۆری نەخایاند و جەلالییەکان بە شکستێکی گەورەوە گەڕانەوە و لە باوەشی بەعسدا خۆیانگرتەوە و دژی پێشمەرگە چەکیان کردە شان و شان بە شانی سوپای عیراق و جاشە سەرشۆڕەکان کەوتنە پەلامار و تەقەکردن لە شاخە سەربەرزەکانی کوردستان ، ئەو شاخانەی بە

درێژایی مێژووی پشتوپەنای کوردی بێ چارە و بێ دەرەتانبوو . حکومەت لە ساڵی ١٩٦٨ دا و لە پاداشتی هاوکاریی جەلالییەکاندا جگە لە پارە و چەک و ڕاگەیاندن و ڕۆژنامە ، چەند دەستکەوتێکی تری پێ بەخشین ، یەکێک لەو دەستکەوتانە بریتی بوو لە کردنەوەی دوو خول لە بەغداد بۆ ئەندامەکانیان ، خولی مفەوەزی و ئەفسەری ، هەر ئەندامێکی سەر بە جەلالییەکان پۆلی سێی ناوەندی تەواونەکردبوو دەیتوانی ڕاستەوخۆ لە خولی مفەوەزیدا وەربگیرێت ، کە ماوەکەی تەنیا شەش مانگبوو ، ئەوانەشی لە پۆلی پێنجی دواناوەندیدا دەرنەچووبوون دەکرا لە خولی ئەفسەریدا وەربگیرێن . ئەمەش بۆ ئەحە دەسکەوتێکی گەورە بوو قەرەبووی چەند ساڵی تەمەڵیی و دواکەوتن و دەرنەچوونی بۆ دەکردەوە . بۆیە هەر زوو بە زوو چوو خۆی ناونوسکرد و لە خولی مفەوەزیدا وەرگیرا . لەمەشدا خاڵی هاوکارییەکی زۆریکرد و لە شوێنی ئەحە کوڕە گەورەکەی خۆی لەسەر دوکانەکەی دانا و بەمەش هیچ گرفتێک ڕووبەڕووی خێزانی ئەحە نەبۆوە و هەمووش بە وەرگرتنی ئەحە شاد و کامەران بوون .

ئەحە چەند لە خوێندندا تەپە و تەمەڵ بوو ، کەچی بە پێچەوانەوە لەو خولەدا یەکێک بوو لە قوتابییە هەرە زیرەکەکان ، ئەو لەشولارێکی ڕێکوجوانی هەبوو دەتوت وەرزشوانێکی تۆپی باسکەیە . زیرەکی و لەش جوانییەکەی سەرنجی مامۆستا و هاوڕێکانی بۆ لای خۆی ڕاکێشابوو . لەم لاشەوە دایک وخوشکەکانی بەردەوام دەست بە دوعاوە بوون تا خوای گەورە دەرگای سەرکەوتنی بۆ واڵا بکات و قەرەبووی ئەو چەند ساڵەی پۆلە سێی نەگریسەکەی بۆ بکاتەوە ، کە سەرچاوەی هەموو نەهامەتییەکانی ئەحە و بنەماڵەکەی بوون .

پاش شەش مانگ خوێندن و مەشقکردن ئەحە سەرکەوت و بەرگی مفەوەزی لەبەرکرد و بەو پەڕیی خۆشییەوە گەڕایەوە بۆ ماڵەوە . دایک و خوشکەکانی لە خۆشیدا شامەرگ بوون و زۆر بە گەرمی باوەشی خۆشەویستیان بۆ کردەوە . هەموو ئاواتە خوازبوون باوکیان بمایە و بە چاوی خۆی ئەحەی بەو بەرگ و تەپلە سەوزەوە ببینیایە . ئەحەش بە شادی ئەوان شادمانبوو ، بەڵام ئەوەی ئەحەی نیگەران کردبوو تەنها ئەوەبوو لە پارێزگای بەغداد و دوور لە سەلێمانی دامەزرێنرابوو . بەڵام دایک و خوشکەکانی ئەوەیان پێخۆشبوو ، چونکە هیچ نەبوایە لە شەڕ و شۆڕی نێوان حکومەت و پێشمەرگە و هەراو وهوریا و قەیشانەوەی سلێمانی بە دوور دەبوو .
پاش هەفتەیەک ئەحە خۆی و جانتایەک بەرەو بەغداد ڕۆیشت ، ڕۆژی دوایی چوو بۆ ئەو بنکەی پۆلیسەی بۆی دیاریکرا بوو . کارەکەی

کارێکی ئاسان و خۆشبوو ، ڕۆژانە لە پێشی ئوتومبێلێکی فریاکەوتندا دا دەنیشت و دوو پۆلیسیش لە دواوەی بوون و هاتووچۆیان بەو ناوچانەدا دەکرد کە بۆیان دیاریکرابوو ، جارجارەکیش لە شوێنێکدا ڕادەوەستان . هیچکاتێک ئەحە ئەوەندە دڵی خۆش و گەش نەبووە ، چونکە لە لایەک کارەکەی بە دڵی خۆی بوو ، لە لایەکی تریشەوە ئەو ژوورەی لە گەڕەکی تەل محەمەد و لە ماڵێکی مەسیحیدا بە کریێ گرتبوو ، ژوورێکی هێمن و بێ کێشە و جێگای حەسانەوە بوو . ئەو ماڵە زۆر بەڕێزەش وەک کوڕی خۆیان تەماشایان دەکرد و یارمەتی زۆریشیان دەدا . هەتا جارێکیان دایکی و بەهاری خوشکی سەردانی ئەحەیانکرد ، ئەو ماڵە خزمەتێکی وایانکردن خوشک بە خوشک و برا بە برای خۆی نەدەکرد .

دوا نیوەڕۆیەکی چوارشەممە ئەحە خۆی و مەفرەزەکەی نزیک شەرجە وەستابوون . لە ئوتومبێلەکەیان هاتبوونە دەرەوە ، ئەو بە وردی تەماشای لێشاوی ئەو خەڵکە زۆرەی دەکرد کە وەک ڕێچکەی مێروولە سەردانی بازاڕەکەی ناو شەریجەیان دەکرد . ئا لەو ساتەدا و لە سەر شەستەکەوە ژنێکی چاو سەوزی قژ زەردی باڵا جوان ، کە دڵی وەک دڵی باڵندەیەک دەلەرزی ، هێدی هێدی بە هەنگاوەکانی لە ئەحە نزیکدەکەوتەوە و لە بەردەمیدا وەستا و بە دوو چاوی نەختێ تەڕەوە وتی : ئەرێ تۆ ئەحمەد نیت ؟ . بریقەی ئەو دوو چاوە جوانە وەک بروسکە بەر ڕۆحی ئەحە کەوت ، مووچڕکێک لە تەپڵی سەرییەوە تا کەڵەموستی پێی ناخی هەژاند و بە پەشۆکاوییەوە وتی : ئەی فریشتە خان تۆ چیی گەیاندیتە شەریجە ؟ .

فریشتە لە وەڵامدا وتی : ئەوە بە دوو ساڵ دەچێت لە بەغداد دەژین . لەگەڵ قسەکانیدا خۆشییەکی زۆر بە روخسارییەوە دیار بوو ، ئەگەر چی نەختێک تەمەنی هەڵکشابوو ، بەڵام وەک جاران جوانبوو . ئنجا دوای گفتوگۆیەکی کەم داوای لە ئەحە کرد سەردانیان بکات تا لەگەڵ هاوسەرەکەیدا یەکتری بناسن ، هەر لەوێشدا ناونیشانی ماڵی خۆیانی دا بە ئەحە ، ئەحەش لە وەڵامدا وتی : زۆرم پێخۆشە و ئەگەر لەسەر ئەژنۆش بێت دێم بۆ لات . ئەوەش بزانە زووربەی زۆری ڕۆژانی چوارشەموان خۆم و مەفرەزەکەم لەم نزیکانەدا دەوەستین . فریشتە بەم وەڵامە هەوای عەشقێکی شێتانە چووە سەرییەوە و بە ڕوویەکی پڕ لە خەندە و شەرمەوە لەگەڵ هاوڕێیەکەیدا لە ئەحە دوور کەوتەوە . جوانییەکەی سەرلەنوێ کاری لە ڕۆحی ئەحەکرد و تا دوور کەوتەوە چاوی بە ئاڕاستەی هەنگاوەکانی ئەو ڕۆیشت .

ئەوەی هەرگیز بە خەیاڵی ئەحەدا نەدەهات ئەوەبوو پاش ئەو هەموو

ساڵێ ڕۆژێکی وەک ئەمڕۆ بێت و لە شوێنێکی دووری وادا بە یەکجار چاوی بە فریشتە بکەوێتەوە .. مێشکی ئەحە وەک شارە زەردەواڵە وژەی دەهات و بە درێژایی ئەو شەوە و تا بەرەبەیان بیری لە ژیانی ڕابوردوی خۆی دەکردەوە و یادگارییەکانی فریشتە یەک لە دوای یەک وەک خەوەکی خۆش دەهاتنەوە بەرچاوی . ئای لەو ساتەی یەکەم نامەی کەوتە بەر دەستی جەبارە شەل ، ئەو شەوانەی چاوەڕوانی کوژانەوەی گڵۆپی بەردەرگای ماڵەکەیان بوو ، ئەو ٍشەوانەی هەموو گەڕەک لە شیرین خەوەکی شیریندا بوون ، کەچی ئەو مەست و سەرقاڵی ماچکردنی لا مل و گەردن و گەنا و گوارە جوانەکانی فریشتە بوو . ئەو نیوە شەوە هاوینەی ، کە لە داڵانی سەر حەوشەکەیاندا فریشتەی لە باوەشدا بوو سەرگەرمی ماچکردنی سنگە ڕووت و تورتەکەی بوو ، ئا لەو کاتەدا دایکی فریشتە بە نکە نک دەیویست لە سەربانەوە و بە پەیژەکەدا بێتە خوارەوە . ئەمان زوو پێیان زانی و خێرا خۆیانکرد بە ئاودەستەکەی حەوشەکەدا و دەرگاکەیان لەسەر خۆیان داخست و فریشتەش وایدەزانی دایکی وەک جاران خەوی لێ زڕاوە و دەیەوێت بچێتە ژووری سەر داڵانەکە و بنوێتەوە .

بەڵام بە نەگبەتی ئەوان کاتێک هاتە خوارەوە ، ڕاستەوخۆ ڕوویکردە ئاودەستەکە ، کاتێک گڵۆپە کزەکەی ناوی و دەرگا داخراوەکەی بینی بە دەنگێکی نزمەوە وتی : ئەوە کێ لەرێیە ؟ . فریشتەش بە دەنگێکی پڕ لە مەکرەوە وتی : دایکە گیان ئەوە منم و نەختێک سکم ژاندەکات و وا زووش نایەمە دەرەوە . دایکیشی بە ناچاری لە نزیک دەرگای ئاودەستەکە دانیشت و بە نکە نک کاریی خووش خۆیکرد و پاشان سەرکەوتەوە بۆ سەربان ، ئای خوایە گیان ئەو شەوە چۆن لە ترساندا دەلەرزین و چۆن خەریکبوو زارەترەک بن و بتەقن . یادەوەرەکانی ئەحە ئەو شەوە ناخۆشەی مردنی باوکیشی هێنایەوە بەرچاوی ، کە تارماییەکەی وا بە ناخییەوە نووسابوو هەرگیزا و هەرگیز بیرچوونەوەی بۆ نەبوو … لەو لاشەوە فریشتە بە بینینی ئەحە زۆر شاد و مەست بوو ، هەموو گیانی لە خۆشیدا پێدەکەنی و هەر زووش بە هاوڕێیە دراوسێکەی وت : ئەحمەد خزمێکی نزیکمانە . کاتێکیش لای ئێوارە خەسرەوی هاوسەری گەڕایەوە بۆ ماڵەوە بە پەرۆشەوە باسی بینینی ئەحەی بۆ کرد واش لە خەسرەوی گەیاند کە خزمیانە و یەکێک بووە لە خۆشەویستەکانی دایکی خوالێخۆشبووی . ئەوەندە بە گەرمی باسی چاکە و پیاوەتی ئەحەی بۆ کرد ، خەسرەویش پەرۆشی بینینی بوو .

خەسرەو بە تەمەن چوار ساڵ لە فریشتە گەورەتر بوو ، ئەو کوڕەی

ناسیاوەکی دووری هاوڕێیەکی کاکی بوو ، خەڵکی خانەقین بوون ، حکومەت ڕاوی نابوون بە سلێمانی ، باوکی خەسرەو لە کارگەیەکی شاری سلێمانیدا بوو بوو بە کرێکار و هەتا خوا حەزبکات پیاوەکی چاکبوو . هاوڕێیەکەی کاکیشی فریشتەی هەڵدا بوو بە خەسرەو . چونکە فریشتە کچەکی بزێوی جرپن بوو و نەیتوانیبوو خوێندنی سەرەتایی تەواو بکات و سڵی لە هیچ نەدەکردەوە و هەر خەریکی خۆی بوو ، کاکی و دایکی خوا خوایان بوو زوو لەگەڵ کوڕەکی باشدا داوی دابمەزرێت و بچێتە ماڵە و حاڵی خۆیەوە . کاتێکیش دەنیا بوون خێزانەکەی خەسرەو خێزانەکی بەڕێزن هەر زوو قایل بوون و فریشتەیان پێشکەشکرد . خەسرەو لاوەکی ڕێکوپێک و جوانبوو ، ئەویش تا پۆلی شەشی سەرەتای خویندبوو ، لە سلێمانیدا شاگرد نانەوا بوو ، لەبەر ئەوەی بارودۆخی نا ئارامی سلێمانی پێیخۆش نەبوو ، هەر بۆیە پاش چەند ساڵێک خۆی و فریشتە لە شاری بەغداد خۆیان گرتەوە . لە بەغدادیش بە شاگرد نانەوایی ژیانەکی هەژارانەیان دەبردە سەر و ژیانیان سەخت بوو ، ئەوەندە هەویری شێلا بوو دەفەی شان و بازووەکانی لە یاریکەری ئاسن دەچوو .

مەراق و خەموخەفەتی قورسی ژیان گیرۆدەی مەیخواردنەوەی کردبوو ، زوربەی شەو تا نەیخواردایەتەوە خەوی لێنەدەکەوت ، کە خەویشی لێدەکەوت هەموو ماڵەکەیان بارکردایە بە خۆی نەدەزانی و بەیانیش بە زۆری فریشتە نەبوایە خەبەری نەدەبۆوە . ئەمەش بە تەواوی فریشتەی بێزارکردبوو و بە دڵ ڕقی لێی بوو ، دانوویان پێکەوە نەدەکوڵا و لە شووەکەشی پەشیمانبوو و بەردەوام ئاژاوە و پشێوی لە نێوانیاندا بوو . لاوازی وخواردنەوەی خەسرەو کارێکی وایکردبوو فریشتە زاڵ بێت بە سەریدا و چیی بیویستایە دەیکرد و حسابی پووشەکی بۆ نەدەکرد ، ئەویش هیچکاتێک نەیدەتوانی لە قسەی دەربچێت . بەکورتی خەسرەو گەنجەکی ئارەق خۆر و جگەرخەرەکی خراپبوو ، هیچ پاساوەکیشی بۆ ئەو کارانەی نەبوو ، بۆیە هەمیشە لە بەرامبەر فریشتەدا کەسەکی بێدەسەڵاتی تێپەڕ بوو ، جگە لە بێدەنگی و خۆ خواردنەوە هیچی تری نەبوو خوا خوای بوو فریشتە بە دیارییەوە دانیشێت . هەر بۆیە کاتێک فریشتە ئەحەی بینی وەک گوڵ گەشایەوە و لە خۆشیدا ئاگای لە خۆی نەما و شنەی شادی سەرلەنوێ لە ناخیدا هەڵیکردەوە و یادەوەرییەکانی سەرلەنوێ باوەشێنی ڕۆحی کردەوە .

لەولاشەوە بینینی فریشتە بە جارێک هۆشوهەست و بیرکردنەوەی ئەحەی داگیرکردەوە و سەرتاپا ژیانی هێمنی ئەحەی گۆڕی ، خۆشی نەیدەزانی چۆن فریشتە وا لە پڕ خۆیکردەوە بە ژیانیدا . جارجارێک دەیویست

بیری لێ نەکاتەوە و بە تەواوی لە بیر خۆی بباتەوە ، کەچی هەر زوو پەشیماندەبۆوە … هەفتەی یەکەم توانی خۆی ڕابگرێت و سەردانی فریشتە نەکات ، بەڵام هەفتەی دووەم نەیتوانی لەوە زیاتر خۆی ڕابگرێت و بڕیاریدا ئەو سەردانە بکات . سەرلەئێوارەی ڕۆژی پێنجشەممە بە دوو زەرفی پڕ لە میوەوە ڕۆیشت و ماڵی فریشتەی دۆزییەوە . فریشتە دەرگای لێکردەوە و لە خۆشیدا هەموو گیانی پێدەکەنی و سەرکوڵمەکانی وا ئاڵبوو بوون دەتوت دوو دەنکە گێلاسی پاکی بریقەدارن .

خەسرەویش هات بە پیرییەوە و پێشوازییەکی زۆر گەرمیان لێکرد . ئەحە مناڵە پچکۆلەکەشیانی بینی کە تەمەنی نزیکەی ساڵێکبوو . خانووەکەیان خانوویەکی زۆر کۆن بوو ، بە کرێ گرتبوویان ، پێکهاتبوو لە دوو نهۆم، نهۆمی سەرەوەیان کرێچییەکی تری تێیدا بوو ، بەڵام دەرگایان جیابوو . شوێنەکەی ئەمان شوێنێکی پچوکبوو ، بریتیبوو لە دوو ژوور و دانیشتنێکی پچکۆلە ، کە وەک مەتبەخیش بەکاریاندەهێنا . ئەحە پێیخۆشبوو باسی کارەکەی بکات و هەتا توانی باسیکرد ، فریشتەش بە درێژایی ئەو دانیشتنە وا پیشانی دەدا کە ئەحە خزمە و پێخۆشحاڵە کە ئەمشەو میوانیانە . خەسرەویش باسی کارەکەی خۆی و چۆنییەتی هاتنیان لە خانەقینەوە بە سلێمانی و لە سلێمانییەوە بە بەغداد کرد . ئەحە و فریشتە لە ناخدا وەک دوو عاشق سەیری یەکتریاندەکرد و نیگاکانیان سەرمەستی کردبوون ، مەگەر هەر ئەو خوایە بزانێ تا چ ئەندازەیەک تامەزرۆی یەکتری بوون . خەسرەویش ئاگای لە نهێنی دڵی ئەوان نەبوو ، کەچی وەک ئەوان دڵخۆشبوو ، هەرکاری ئەم دڵخۆشییەشی دەگەڕایەوە بە دڵخۆشی فریشتە و دەمێکبوو ماڵەکەشیان میوانی بە خۆیەوە نەدیبوو ، کە تاریک داهات خەسرەو لە خۆشی میوانەکەیان سفرەیەکی پچکۆلەی ڕازاندەوە و قاپە ئارەقی ڕەش و دوو پەرداخی دەرهێنا ، فریشتەش هەر زوو زەڵاتە و چەند قاشەکی لیمۆ و دوو سێوی بۆ دانان . ئەوە یەکەمجار بوو فریشتە مەزەی بۆ ئامادەبکات ، هەرچەند ئەحە وتی : من ناخۆمەوە ، بەڵام خەسرەو زوو زوو دەیوت من بە خۆشی تۆوە دەخۆمەوە .

ئەحە سوربوو لەسەر نەخواردنەوە و نۆشی خواردەوە ، هەر بە ڕاستیش ئەحە هیچکات حەزی لە خواردنەوە نەبووە . پاشان خەسرەو وردە وردە دەستیکرد بە خواردنەوە و جگەرەکێشان ، جگەرەکێشانێک کە بە تەواوەتی ژوورەکەی بە دووکەڵ قانگدا ، جارجارێکیش مژێکی لە قاشە لیمۆیەک دەدا و لەگەڵ خواردنەوەکەشدا باسی ژیانی خۆی بە ئەحە دەگەڕایەوە ، کە چۆن کاتی خۆی باوکی نەبووە بە بەعسی و چۆن لە

خانەقینەوە ڕاگوێزراوەتەوە بۆ سلێمانی و چۆن لە گەڵ سلێمانیدا ڕاهاتوون و چۆن فریشتەیان بۆ دۆزیوەتەوە و چۆنیش بڕیاریداوە بێن بۆ بەغداد . لەولاشەوە فریشتە خۆی خەریککرد بە ئامادەکردنی نانی ئێوارە ، کە بریتی بوو لە برنجێکی درێژی سپی و شلەیەکی باینجان . ئەحە بە دیمەنی خەسرەو خەریکبوو شەق بەرێت و بە دڵ خەفەتی بۆ فریشتە دەخوارد کە ئەو شەوە لە گوڵێکی ژاکاوی زۆر جوان

دەچوو ، کە تووشی کەسێکی وا بووە . کاتی نانخواردن هات ، چونکە خەسرەو سەرقاڵی خواردنەوە بوو ، نانی نەخوارد و ئەحە و فریشتە بە تەنیشت خەسرەوەوە کەوتنە نانخواردن و جارجارێک ئاڕاستە و نیگای چاوەکانیـــان پێکەوە دەنووســـان و ناخیـــان دەهەژا . ئەحە بە دڵ پیێخۆشبـــوو لەگەڵ فــریشتەدا لەســەر یــک ســفرە نــان دەخۆات. ئەوە یەکەمجاربوو تامی خواردنی دەستی بکات . دوای نانخواردن ئەحە ویستی ماڵئاوایی بکات و بڕوات ، بەڵام فریشتە و خەسرەو زۆریان لێکرد ئەو شەوە لای ئەوان بمێنێتەوە ، هەتا خەسرەو وتی : کاکە خۆ منیش ڕۆژانی هەینی کارناکەم و تکایە ئەمشەو لای ئێمە بمێنەرەوە . ئەحە بە دڵ حەزیدەکرد لە ماڵێکدا بێت هەناسەی فریشتەی تێدا بێت ، بەلام چونکە یەکەم سەردانی بوو ، زۆریش لە هەڵسوکەوتی خەسرەو بێزار بوو ، بۆیە ویستی بڕوات . بەڵام هەرچۆنێک بوو بە زۆری فریشتە و خەسرەو مایەوە و دانیشتەوە . خەسرەو لە خواردنەوەدا بەردەوامبوو ، سەرخۆشی پێوە دیاربوو ، ئەحەش بۆ ئەو بەهانەیەکی لە باربوو تا زیاتر بخواتەوە ، بە سەرخۆشی ڕوویەکی ناشیرین و بێـــزوەری هەبـــوو ، ئەوەنـــدەی خـــواردەوە وردە وردە دەمـــی تێکەڵوپێکەڵــدەبوو ، فــریشتە دیمەنــی خەســرەوی پیێ نــاخۆشبوو ، ئەوەندە غەمبار بوو دەتوت دەرگای جەهەنەمی لیێ خراوەتە سەرپشت .

ئەحەش بە دڵ خەمی بۆ چارەنووسی فریشتە دەخوارد و جەرگی ژانیدەکرد بۆی و تا سەرمۆخ نیگەران بوو ، کە تووشی کەسێکی ئارەقخۆری وا بۆتەوە ، لەوەش بێ ئاگا بـــوو کە تـــا چ ئەنـــدازەیەکی ئێجگـــار زۆر فریشتە ڕقی لە خەسرەوە ، شەو درەنگبوو ، خەسرەو بە تەواوی پەکی کەوت و ئاگای لە خۆی نەما و لە شوێنی خۆی لاربۆوە و خەوی لێکەوت ، فـریشتە بە باتـانییەکی کۆن دایپۆشـی و کەوتە پـرخە پـرخ . ئنجـا فریشتە دەرگای دڵ و مێشکی خۆی بۆ ئەحە خستە سەرپشت و وتی: خۆ بە چاوی خۆت بینیت من تووشی چ بەڵایەک بووم ئەمە ژیانی منە و زۆر لەم شووەی خۆم پەشیمانم و ئەم پیاوەم خۆشناوێت و گیرمخواردووە بە دەستییەوە . هەر لە وێدا و لە تەنیشت خەسرەوەوە زۆر بە خێرایی دەستیکردە ملی ئەحە و وتی : خۆزگە ژنی تۆ بوومایە .

ئەحە تەماشایەکی خەسرەویکرد و بە سرتە قسەی کرد و لەوە دە ترسا خەسرەو بە ئاگا بێت ، بەڵام فریشتە وتی : ئەوە تۆ تەماشای چیی دەکەیت ، ئەوە مەردی خەمە و کلکیم کێشاوە چەندە و تۆ خەمی ئەوت نەبێ و ئەو ئێستا تەنها لاشەیەکە و هەناسە دەدات و چاک دە یناسم و تا بەیانی خۆم خەبەری نەکەمەوە بە ئاگایە . فریشتە ڕاستی دەکرد و دەتوت سەد ساڵە مردووە ، بەڵام ئەحە هێشتا ترس زمانی گرتبوو ، بۆیە هەر نەوێرا بە تەنیشت خەسرەوەوە بە هەمان هەست وەڵامی بداتەوە ، ئنجا فریشتە هەر زوو چوو جێگای بۆ ئەحە لە ژوورەکەی تەنیشت ژوورەکەی خۆیان بۆ ئامادەکرد . ئەو شەوە بە ئەحمەد و فریشتە شەوێکی زۆر سەیری بوو لە شەوەکانی جارانیان نەدەچوو ، خۆشیان باوەڕیان بەوە نەدەکرد بە ئازادی لە ژێر سەقفی ماڵێکدا ئاوا پێکەوە بن . هیچیان خەو بەرچاوی نەگرتن ، یادەوەرەکانی جاران لە گلێنەیان نەدەبڕەوە، کەچی بە پێچەوانەی ئەمانەوە خەسرەو و کۆرپەکەیان ئەو نووستنەی نووستبوون چرچەیان بە نەدەکرد . ئاخر خەسرەو ناهەقی نەبوو چونکە جگە لە کاریگەری ئارەقەکە هەموو گیانیشی ماندوو بوو .

ئەحە خەیاڵی بە فریشتەوە نووسابوو لە دڵی خۆیدا دەیوت : تۆ بڵێی ئێستا ئەو بیر لە چیی بکاتەوە ، ئا لەم کاتەدا فریشتە بە بێ ترس و بەبێ ئەوەی شەرم بکات خۆیکرد بە ژوورەکەی ئەحەدا و ڕێک لە پاڵیا پاڵکەوت و وتی : تۆش بە خەبەری ؟. ئەحەش لە وەلامدا وتی : ئەستەمە ئەمشەو ساتێک خەو چاوم بگرێت . هێشتا ئەحە قسەکەی تەواو نەکردبوو فریشتە چووە پاڵی و باوەشی پێداکرد ، ئەحە چاوەکانی باوەڕیی نەدەکرد و لە پێشدا ترسی مەردەکەی لە خەیاڵی ئاڵابوو ، بەڵام کە گەرموگوڕی فریشتەی بینی و پرخە و مرخە مرخی خەسرەوی گویێ لێبوو ، ئیتر لەوە دڵنیابوو خەسرەو جگە لە پرخە پرخ هیچی تری نییە . بە ئارەزووی دڵی خۆیان لە یەک ئاڵان و کاتێک سنگی وەک بەفری فریشتەی بینی ئاگای لە خۆی نەما و بە هەموو هێزی خۆیەوە پێوەی نووسا ، ئەوەی لەوە پێش نەیانکردبوو کردیان و شنەی شادی و ئارەزوویەکی بەتین لە ناخیاندا هەڵیکردبوو و هیچ شوێنێکی لەشە بێگەردەکەی فریشتە نەما ماچی نەکات ، ئەوەندە تامەزرۆی باوەشی یەکتری بوون ئاگایان لە هیچ نەمابوو ، جارێک کەوزانەوە و نووکە نووکی منداڵەکە بێزاری کردن ، بەڵام خێرا فریشتە بە ڕووتوقووتی لە باخەڵی ئەحە هاتە دەرەوە و ژیری کردەوە و سەرلەنوێ و گەرمتر لە جاری پێشوو هاتەوە باوەشی و بە یەکترییەوە نووسانەوە و چەندین جار گەیشتنە لوتکە و تروپکی خۆشییەکی بێ هاوتای ئەوتۆ ، کە هەتا هەتایە لە یادەوەریاندا دەمێنێتەوە . فریشتە لەگەڵ ماچکردنی

ئەحەدا گڕی ئاگری ڕقو کینە لە دڵ و دەروونیدا کڵپەیکرد و وتی : زۆرم پێخۆشە خیانەت لە مێردەک دەکەم کە لەم ماڵەدا وەک لاشەیەکی بێ گیان ڕاکشاوە و ئاگای لە عەشقی ئێمە نییە و پرخە پرخ و مرخە مرخی ناخۆشی تێکەڵە بەشەپۆی ماچەکانمان دەبێت . ئەمە پاداشی کەسانی وا گەلێ ، کە هەست بە ئازار و خواست و ئارەزووی بەرامبەرەکەی ناکات . هەردووکیان تا بەرەبەیان بە ڕووتوقوتی لە باخەڵی یەکتریدا بوون و تا ماندوو بوون لە ناو یەکتریدا توانەوە ، بەرەبەیانیش جگە لە پرخە پرخی خەسرەو و هەڵەوەرینی گوناهەکانییان ، دەنگی هیچی تر نەدەهات . بەیانی فریشتە لەبەرچاوی ئەحە بە هەزارحاڵ خەسرەوی خەبەرکردەوە ، کە ئەحەی بینی وتی : ئەوە تۆش هەستاوی ؟ . ئەحە بە دڵ خەفەتی بە چارەنووسی فریشتە دەخوارد .

خەسرەو بە هەزارحاڵ بەرزبۆوە و چوو دەموچاوی شت و هەموو پێکەوە نانی بەیانیان خوارد ، پێش ئەوەی ئەحە ماڵئاوایان لێ بکات فریشتە زۆر بە پەرۆشەوە داوای لێکرد سەردانیان بکاتەوە .
ئەو شەوە یەکێکبوو لە شەوە سورە زۆر خۆشەکانی ئەحە ، کە ئەستەمە دووبارە ببێتەوە ، یەکەمجاری بوو ژنێک بە ڕووتووقووتی تا بەیانی لە باوەشیدا بێت ، خۆشی باوەڕی بەوە نەبوو ئەو فریشتە جوان و ناسکە ئەوەندە ئەمی خۆشبوێت و حەزی لە بەزمی وا بێت . ئەوەندەش چاونەترس و جەربەزە بێت لە پاڵ هاوسەرەکەیدا ئاوا بکات و باکی لە هیچ نەبێت . ئەحە زۆر ماندوو بوو ، ئەوەندە وزەی لە دەستدابوو ، نەیدەتوانی بە باشی بیربکاتەوە ، بۆیە هەر گەیشتەوە ماڵەوە بە جلەکانییەوە یەک تەختە لێی ڕاکشا و تا تاریک داهات چرچەی بە نەکرد .

بەسەرهاتی ئەو شەوە سەرلەنوێ مێشکی ئەحەی سەرقاڵکردەوە ، بە یەک سات فریشتە لە ئاوەزی نەدەبوەوە . نەیدەزانی چ خەمێک و ڕقێکی ئەستورە پاڵدەنەت بە فریشتەوە ، کە بە تەنیشت هاوسەرەکەیەوە ئاوا هەڵسوکەوت بکات . ئیتر بیرکردنەوە بەردەوام مێشکی ئەحەی داگیرکرد ، جارجارێک بڕیاریدەدا کە سەردانی فریشتە بکاتەوە و جارجارێکیش بڕیاریدەدا کە لێی نزیکنەبێتەوە و ژیانی نەشێوێنێ و پێی شەرمبوو لەسەر سفرەیەک نانبخوات کە بە ماندووبوونی خەسرەو ئامادەکرابێت و ئەمیش بە تەنیشت ئەو سفرەیەوە خیانەت لە هاوسەرەکەی بکات . بەڵام فریشتە کڵپەی ئاگرێک لە ناخیدا بوو خوا خوای بوو ئەحە سەردانی بکاتەوە و ژیلەمۆی ئەو ئاگرەی بۆ خامۆش بکات ، کە خەسرەو نەیدەتوانی بۆی خامۆشبکات ، بۆیە پاش سێ هەفتە و دوو ڕۆژ لەسەر

یەک سەردانی دەورووبەری شەجەی کورد و ڕۆژی دووەم مەفرەزەکەی ئەحەی بینی و خۆی گەیاندە ئەحە و زۆر قسەی بۆکرد تا سەردانیان بکاتەوە . فریشتە ئەوەندە بە پەرۆشەوە قسەی بۆ کرد نەیتوانی داواکەی ڕەت بکاتەوە و پەیمانی پێدا کە شەوی هەینی سەردانیان بکاتەوە .
بێگومان هەرواشیکرد ، ئەو شەوە بە زەرفێکی پڕ لە میوە و دیاری بە منداڵەکەیان و یەک قاپ ئارەقی ڕەشەوە خۆیکردەوە بە ماڵی فریشتەدا . فریشتە پێشوازییەکی گەرمی لێکرد ، بەڵام خەسرەو هێشتا نەگەیشتبۆوە ماڵەوە . فریشتە بە هەلی زانی زۆر باسی حاڵی خۆی بە ئەحە بکات . باسی ئەوەی کرد کە هاوسەرەکەی کەسێکی ساروسڕە و بە تەنگ سەز و ئارەزووی ئەوەوە نییە ، هەتا وتی : جاری ئەوتە بەشێوەیەکی جوان خەمی بە دەڕازێنمەوە و بە دڵ حەزدەکەم وەک هاوسەرەک بێت بە پیرمەوە ، بەڵام ئەو کەسێکی ساردە و کاتێکیش سەرخۆشدەبێت ئاگای لە دنیا نامێنێت . بە دڵ حەزناکەم هاوسەرم بێت و ڕقم لێیە یەتی بە هەی نەمانی دایکم و ئەم منداڵەمەوە دەستم بەستراوە نا توانم وازی لێی بێنم ، ئەوش بزانە تۆ یەکەم کەسێکیت لە دڵی مندا هەوارت هەڵداوە و تێکەڵە بە ڕەحم بوویت ، تکایە زوو زوو سەردانم بکە و کەمێک لە کێشەکانم کەم بکەرەوە ، چونکە تەم بە دڵ خۆشدەوێت و هەرگیز لە بیرم ناچێتەوە . ئەحە زۆر دڵی بە ئەو فریشتە جوانە دەسووتا و پەیمانیدا کە فەرامۆشی نەکات .

پاش ماوەیەک خەسرەو هاتەوە و بە بینینی ئەحە شادبوو . بە کورتی ئەحە بە هەمان شێوەی شەوی پێشوو لەگەڵ پرخە پرخی خەسرەودا ئەوەی ویستی کردی . هەتا ئەو ڕۆژەی بەیانی یازدەی ئازاری ساڵی ١٩٧٠ تێدا خوێندرایەوە ئەحە چەند جارێک لە باخەڵی فریشتەدا ڕۆژی کردەوە . دوای ئەو بەیانە و بە ماوەیەکی کەم ئەحە گوێزرایەوە بە سلێمانی و بە تەواوی لە فریشتە دوور کەوتەوە . هاتنەوەی ئەحە ماڵەکەیانی پڕکرد لە خۆشی و شادی ، دایکی و خوشکەکانی بەو هاتنەوەیە ئێجگار دڵخۆشبوون . بەهاری خوشکی ساڵێکبوو لەگەڵ سەزانی هاوڕێیدا مامۆستای سەرەتایی بوون ، سەزان کیژێکی چاوشینی باڵابەرزی شۆخبوو ، ڕۆژێک سەزان سەردانی بەهاری کرد ، ئەحە سەزانی بینی و عاشقی بوو . دڵی خۆی لای بەهار کردەوە ، بەهاریش ئەوەی زۆر پێ باشبوو . لای دایکی باسی ئەحەیکرد کە دڵی بە سەزانەوەیە ، دایکی بەو باسە دەودەروونی کرایەوە و حەزیدەکرد ئەحە داوی دابمەزرێت و لە کێشەی سەزداری دوور بکەوێتەوە ، چونکە کێشە کۆنەکانی ئەحەیان لە بیرنەچووبۆوە ، کە سەرچاوەی نەهامەتییەکانیان بوو . بەهار باسی نهێنی دڵی ئەحەی بە سەزانکرد

، سۆزانیش هەمان هەستوسۆزی هەبوو بۆی .

جا هەر زووو دایکی وخوشکەکانی خوازبێنی سۆزانیان بۆ کرد و ژیانی هاوسەریان پێکهێنا ، خۆشەویستی سۆزان کارێکی وایکرد هەموو ژان و دەرد و ڕابوردووی لە بیر بباتەوە و بە تەواوەتی فریشتەشی لە بیربچێتەوە و ژیانی فریشتەش لە ژیانی خۆیدا بۆی بوو بە وانەیەکی ناوازە و نایاب و تاقیکردنەوەیەکی ئێجگار بە نرخ ، کە سوودی زۆری لێوەرگرت و ئێستاش ئەحە ژیانێکی ئێجگار زۆر خۆش و بەختیاری هەیە و خاوەنی دوو کوڕ و دوو کچە و چەند نەجمەیەکیش بەسەر شانییەوە دەبریسکێنەوە و ئەوەی بیریشی لێنەکاتەوە فریشتەیە .

*****

تێبینی : چیرۆکێکی ڕاستینی□ لە ناوەڕاستی شەستەکاندا ڕوویداوە .. ناوی (ئەحمەد) یش ناوێکی خوازراوە .